

**การจำแนกชนิดของคำในภาษาไทย : ตามเหมือน ตามต่างของตำรา
หลักภาษาไทย กับหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุด บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3**

Classification of Words in Thai Language: the similarity and dissimilarity
between Grammar of Thai language by Phraya Upakitsinlapan and the
Thai Reference Grammar: volume 3

ปาลิตา ผลประดับเพ็ชร / Palita Phonpradapphet

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Thai Language Program, Faculty of Humanities and Social Sciences

Buriram Rajabhat University

Buri Ram 31000, Thailand

Email: Palita.pp@bru.ac.th

Received: October 23, 2019

Revised: November 29, 2019

Accepted: December 18, 2019

Abstract

This article presented a comparative study of classification of words in Thai language between the traditional textbook; Grammar of Thai language by Phraya Upakitsinlapan and the new textbook; the Thai Reference Grammar: volume 3, Thai Standard Grammar (Banthatthan phasa Thai). It was found that both texts possessed of different concepts of different word classification, namely 1) the issue of collective nouns that were absent in the new textbook, 2) the issue of minor difference of distributive pronouns in two books, 3) the issue of whether or not the pronouns should be classified in the pronoun category, 4) the issue of whether or not the clausal verb verbs

classified as verbs or nouns, 5) the issues of difference of adjectives and adverbs, 6) the issues of new type of verbs which were absent in traditional textbook, 7) the issue of whether or not helping verb should be considered a verb, 8) the issues of various functions and definitions of adverbs in the old texts, 9) the issues of similarities and dissimilarity of prepositions according to the old text and the new text, 10) the issues of the difference of conjunctions, 11) the issue of whether or not certain words should be considered as exclamations.

Keywords: Grammar of Thai language, classification of words, Phraya Upakitsinlapasan, Thai Reference Grammar, (Banthatthan phasa Thai)

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้นำเสนอข้อเปรียบเทียบการจำแนกชนิดของคำในภาษาไทย ระหว่างตำราแนวเดิม คือ **หลักภาษาไทย** ของพระยาอุปกิตศิลปสาร กับตำราใหม่ คือ หนังสืออุเทศภาษาไทย ชุด **บรรทัดฐานภาษาไทย** เล่ม 3 พบว่าตำราทั้งสองมีแนวคิดในการจำแนกชนิดของคำที่ต่างกันหลายประเด็น ได้แก่ 1) ประเด็นเรื่องคำสมุหนามที่ไม่ปรากฏในตำราใหม่ 2) ประเด็นเรื่องคำวิภาคสรพนามที่มีสาระสำคัญบางประการต่างจากคำสรพนามแยกฝ่าย 3) ประเด็นคำถามว่าประพันธสรพนามควรจัดอยู่ในหมวดคำสรพนามหรือไม่ 4) ประเด็นคำถามว่ากริยาสภาวมาลา จัดเป็นคำกริยาหรือคำนาม 5) ประเด็นเรื่องความแตกต่างของกริยาคุณศัพท์กับคำวิเศษณ์ 6) ประเด็นเรื่องคำกริยาชนิดใหม่ที่ไม่ปรากฏในตำราแนวเดิม 7) ประเด็นคำถามว่ากริยานุเคราะห์เป็นคำกริยาหรือไม่ 8) ประเด็นเรื่องหน้าที่และความหมายอันหลากหลายของคำวิเศษณ์ตามตำราแนวเดิม 9) ประเด็นเรื่องความเหมือนและความต่างของคำบุพบทตามตำราแนวเดิมกับตำราใหม่ 10) ประเด็นเรื่องความแตกต่างระหว่างคำสันธานกับคำเชื่อม และ 11) ประเด็นคำถามว่าคำบางคำควรนับว่าเป็นคำอุทานหรือไม่

คำสำคัญ : การจำแนกชนิดของคำ, พระยาอุปกิตศิลปสาร, หนังสืออุเทศภาษาไทย ชุด **บรรทัดฐานภาษาไทย**, **หลักภาษาไทย**

บทนำ

ตำราหลักภาษาไทยที่นำเสนอเกณฑ์การจำแนกชนิดของคำในภาษาไทยมีหลายตำรา แต่ละตำรามีแนวคิดในการจำแนกชนิดของคำแตกต่างกัน บางตำราพิจารณาจากความหมายของคำ บางตำราพิจารณาจากตำแหน่ง หน้าที่ การปรากฏของคำ หรือพิจารณาร่วมกันหลากหลายเกณฑ์ หากตั้งคำถามว่าคำในภาษาไทยมีกี่ชนิด ก็ยังไม่สามารถตอบได้ในทันที เนื่องจากต้องพิจารณาว่าใช้เกณฑ์ใดจำแนก หรือจำแนกตามตำราใด ดังตัวอย่าง

‘กลุ่มผู้ประท้วงกำลังชุมนุมกันที่หน้าทำเนียบ’

‘รัฐบาลชุดนี้ใช้เงินเปลืองกว่ารัฐบาลที่แล้ว’

‘น้ำท่วมที่นี้ทุกปีเพราะขยะอุดตันท่อระบายน้ำ’

‘เราต่างคนต่างไปเออะค่ะ’

‘เธอเก่งเหมือนแม่’

‘ข้าวแกงร้านดังปิดไปแล้ว’

คำว่า *เก่ง* *ดัง* *แล้ว* *กลุ่ม* *กำลัง* *กว่า* *เพราะ* *ต่าง* *ค่ะ* ดังประโยคข้างต้น รวมถึงคำอื่น ๆ อีกจำนวนมากที่สามารถปรากฏได้ในตำแหน่งเดียวกันและทำหน้าที่เดียวกันนี้ ถูกจำแนกให้เป็นคำต่างชนิดกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเกณฑ์การจำแนกที่แตกต่างกันของแต่ละตำรา เช่น คำว่า ‘กลุ่ม’ ในบริบทข้างต้น บางตำรานับว่าเป็น สมุหนาม แต่บางตำรานับว่าเป็นลักษณนาม คำว่า ‘กว่า’ บางตำรานับว่าเป็น คำวิเศษณ์ ในขณะที่บางตำรานับว่าเป็นคำบุพบท คำว่า ‘เพราะ’ บ้างก็เป็น *ประพันธวิเศษณ์* บ้างก็เป็น *คำเชื่อมอนุประโยค* เป็นต้น

อนึ่ง ตำรา **หลักภาษาไทย** ของ อำนวยเกียรติฯ พระยาอุปกิตศิลปสาร (นิ่ม กาญจนาชีวะ) เป็นตำราไวยากรณ์ไทยที่นับได้ว่าเป็นฉบับที่สมบูรณ์ที่สุดเล่มแรกของไทยเรียบเรียงขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2461 ปรับปรุงแก้ไขมาจาก **ตำราสยามไวยากรณ์** ที่เดิมกรมศึกษาธิการได้จัดพิมพ์เป็นแบบเรียน และต่อมาเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดีได้เรียบเรียงขึ้นใหม่โดยย่อ **หลักภาษาไทย** ของพระยาอุปกิตศิลปสารนี้ แบ่งเป็น 4 ภาค ได้แก่ *อักขรวิธี* *วจีวิภาค* *วากยสัมพันธ์* และ *ฉันทลักษณ์* ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจำแนกคำอยู่ในส่วนของ *วจีวิภาค* แปลว่า การจำแนกถ้อยคำ ซึ่งได้จำแนกคำออกเป็น 7 ชนิด ตำราดังกล่าวนี้ใช้เรียนใช้สอนในสถาบันการศึกษามาเป็นระยะเวลาหลายทศวรรษ จนกระทั่งสมัยต่อมา นักภาษาศาสตร์ได้เสนอแนวคิดใหม่ ๆ ในการจำแนกชนิดของคำโดยมีแนวคิดและเกณฑ์ในการจำแนกที่ต่างไป เช่น **โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์** ของ วิจิตรน ภาณุพงศ์

(Panupong, W. (1989) จำแนกชนิดของคำออกเป็น 26 หมวดคำ **หนังสืออุเทศภาษาไทย ชุด บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3 : ชนิดของคำ วลี ประโยค และสัมพันธสาร** ของสถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เรียบเรียงโดย วิจิตร ญาณพงศ์ และคณะ (Panupong, W. et.al., 2012) จำแนกชนิดของคำออกเป็น 12 ชนิด ไวยากรณ์ไทย ของ นววรรณ พันธุมเมธา (Bandhumetha, N., 2015) จำแนกชนิดของคำออกเป็น 6 หมวดคำ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่นำเสนอการจำแนกชนิดของคำในภาษาไทยอีกจำนวนหนึ่ง เช่น งานวิจัยเรื่อง *ชนิดของคำในภาษาไทย : การวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์โดยอาศัยฐานข้อมูลทางภาษาไทยปัจจุบันสองล้านคำ* ของ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (Prasithratsint, A., 2000) เป็นต้น ทั้งยังมีงานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเกี่ยวกับคำอีกจำนวนมาก ทั้งงานวิจัยด้านภาษาศาสตร์เชิงประวัติที่ศึกษาพัฒนาการของคำ งานที่ศึกษาหน้าที่และความหมายของคำ ทั้งที่เป็นการศึกษาเฉพาะบางคำ หรือศึกษาเฉพาะเจาะจงบางชนิดของคำ

ส่วนงานที่ศึกษาเกี่ยวกับการจำแนกคำในภาษาไทยก็มีอยู่ไม่น้อย เช่น *ระบบคำภาษาไทย* ของ สุนันท์ อัญชลินุกุล (Anchalinukun, S., 2013) ที่อธิบายเรื่องการจำแนกคำในภาษาไทยเป็นชนิดต่าง ๆ ตามตำราที่มีแนวคิดต่างกันการศึกษาเรื่อง *สภาพการวิจัยทางภาษาศาสตร์ในประเทศไทย : ระบบหน่วยคำถึงระบบประโยคและความหมาย* ของ สุจิตต์ลักษณ์ ดีผดุง (Diphadung, S., 2000) บทความนี้เป็นการรวบรวมและนำเสนอสภาพงานทางภาษาศาสตร์เกี่ยวกับหน่วยคำถึงระบบประโยคและความหมายที่มีอยู่ในประเทศไทย ซึ่งมีหัวข้อเกี่ยวข้องกับการจำแนกชนิดของคำอยู่ในหัวข้อเรื่องผลงานเกี่ยวกับภาษาไทยกรุงเทพฯทั้งระบบ การศึกษาเรื่อง *การจำแนกหมวดคำในตำราหลักไวยากรณ์ไทย : หลากวิธีคิดหลายทฤษฎี* ของ น้ำเพชร จินเลิศ (Chin loet, N., 2006) เป็นงานที่ศึกษาเปรียบเทียบการจำแนกหมวดคำจากตำราไวยากรณ์ไทยจำนวน 4 เล่ม ได้แก่ 1. หลักภาษาไทย ของ พระยาอุปกิตศิลปสาร 2. โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์ ของ วิจิตร ญาณพงศ์ 3. ภาษาศาสตร์เบื้องต้น ของ อุดม วโรตสิกขิตต์ และ 4. ไวยากรณ์ไทย ของ นววรรณ พันธุมเมธา ทั้งนี้ ยังไม่พบงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบการจำแนกชนิดของคำตามตำรา **หลักภาษาไทย** ของ พระยาอุปกิตศิลปสารกับตำรา **บรรทัดฐานภาษาไทย**

บทความ “การจำแนกชนิดของคำในภาษาไทย : ความเหมือน ความต่างของตำราหลักภาษาไทยกับหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุด บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3” นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข้อแตกต่างของการจำแนกชนิดของคำในภาษาไทยของตำราสองฉบับเท่านั้น ได้แก่ ตำรา **หลักภาษาไทย** ของ พระยาอุปกิตศิลปสาร (Upakitsinlapasan, Phraya, 1981 : 70-190) และตำราอุเทศภาษาไทย ชุด **บรรทัดฐานภาษาไทย** เล่ม 3 (Panupong, W. et.al., 2012: 16-65) เนื่องจากตำรา**หลักภาษาไทย** ของ พระยาอุปกิตศิลปสาร เป็นตำราที่ใช้ในสถาบันการศึกษาทั่วประเทศมาเป็นระยะเวลาหลายทศวรรษ ถูกนำมาใช้ศึกษาอ้างอิงการจำแนกชนิดของคำอยู่เสมอ และเป็นต้นแบบในการผลิตตำราหลักภาษาไทยจำนวนมาก เช่น **หลักภาษาไทย** ของกำชัย ทองหล่อ (Thonglo, K., 2013) ส่วนตำรา **อุเทศภาษาไทย** ชุด **บรรทัดฐานภาษาไทย** เล่ม 3 ที่ในบทความนี้จะเรียกโดยย่อว่า **ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย** นั้น ถือเป็นตำราที่ “ส่วนกลาง” คือกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาโดยตรงได้อำนาจการผลิตขึ้น เพื่อให้ผู้สอนภาษาไทยทุกระดับชั้นได้มีตำราสำหรับค้นคว้า อ้างอิง และเป็นบรรทัดฐานเดียวกันทั่วประเทศ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาศาสตร์และภาษาไทยหลายท่านร่วมกันเรียบเรียง ฉะนั้น บทความนี้จะจึงสนใจศึกษาเปรียบเทียบการจำแนกชนิดของคำที่ตำราทั้งสองมีแนวคิดต่างกัน

บทความนี้จะยกประเด็นที่ทั้งสองตำราเห็นไม่ตรงกัน หรือมีคำอธิบายที่ไม่เหมือนกันมาอภิปราย ได้แก่ ประเด็นเรื่อง 1) คำสมุหนาม 2) วิภาคสรรพนามกับคำสรรพนามแยกฝ่าย 3) ประพันธสรรพนาม 4) กริยาสภาวะมาลา 5) กริยาคุณศัพท์กับคำวิเศษณ์ 6) คำกริยานำ และคำกริยาตาม 7) กริยานุเคราะห์ 8) คำวิเศษณ์ 9) คำบุพบท 10) คำสันธานกับคำเชื่อม 11) คำอุทาน ตัวอย่างประโยคที่ปรากฏในบทความนี้ ส่วนใหญ่เป็นตัวอย่างที่ผู้เขียนยกขึ้นเอง ยกเว้นในกรณีที่เป็นประเด็นวิพากษ์สำคัญ ผู้เขียนจะยกตัวอย่างที่ตำราทั้งสองฉบับได้แสดงตัวอย่างไว้มาอภิปราย

สมุหนามที่หายไป

ตำรา**หลักภาษาไทย** ของ พระยาอุปกิตศิลปสาร อธิบายว่า **คำนาม** หมายถึง ชื่อใช้เรียกคำพวกหนึ่งที่ยกชื่อสิ่งที่มีรูป เช่น คน สัตว์ บ้านเมือง หรือสิ่งที่ไม่มียุ่ เช่น เวลา อายุ ใจ อำนาจ บาปบุญ (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 70) แบ่งออกเป็น 5 ชนิด ได้แก่ สามานยนาม วิสามานยนาม สมุหนาม ลักษณะนาม และอาการนาม ส่วนหนังสือ

อุเทศภาษาไทย ชุด **บรรทัดฐานภาษาไทย** เล่ม 3 อธิบายว่า **คำนาม** คือ คำที่หมายถึงบุคคล สัตว์ วัตถุ สิ่งของ สภาพธรรมชาติ สถานที่ ความคิดความเชื่อ คำนิยม คือรวมทั้งสิ่งมีชีวิต และไม่มีชีวิต ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม **คำนาม** ทำหน้าที่เป็นส่วนหลักของนามวลี (Panupong, W. et.al., 2012: 17) จำแนกเป็น 4 ชนิด ได้แก่ **คำนามสามัญ** **คำนามวิสามัญ** **คำลักษณนาม** และ**คำอาการนาม**

ทั้งสองตำราอธิบายสาระสำคัญโดยทั่วไปของคำนามเหมือนกัน แตกต่างกัน ตรงที่คำนามชนิด **สมุหนาม** ไม่ปรากฏในชนิดของคำนามตามตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย**

อนึ่ง **สมุหนาม** ตามตำรา**หลักภาษาไทย**ของพระยาอุปกิตศิลปสารหมายถึง คำนามที่เป็นชื่อ คน สัตว์ และสิ่งของที่รวมอยู่มาด้วยกัน (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 72) มีลักษณะสำคัญ คือ

1. สมุหนามแสดงหมวดหมู่ของนาม ปรากฏหน้านามจำนวนมาก เช่น ‘**ฝูงนก**’ ‘**กองทหาร**’ ‘**กลุ่มดาว**’

2. สมุหนามแสดงถึงประชุมชนที่ทำการรวมกันอยู่ในสถานนั้น เช่น ‘**โรงงานเปิดรับสมัครคนงาน**’ ‘**โรงเรียนสั่งพักการเรียนเขา**’ คำว่า **โรงงาน** **โรงเรียน** ในที่นี้ ไม่ได้หมายความว่าถึงสถานที่ แต่หมายถึงคนที่รวมกันอยู่ในสถานทีนั้น เพราะสถานที่หรือองค์กรต่าง ๆ เหล่านั้นไม่มีชีวิต ไม่สามารถทำกิจริยา **เปิดรับสมัคร** **สั่งพักการเรียน** ได้ ผู้ที่ทำการกิจริยาในที่แท้จริงคือกลุ่มคนที่อยู่ที่สถานทีนั้นต่างหาก ในทางสังคมวิทยา โรงเรียน, โรงงาน, วัด, ศาล ฯลฯ ถือเป็นหน่วยของสถาบัน

ส่วนตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** ไม่ปรากฏคำนามชนิดสมุหนาม คำที่เข้าลักษณะของสมุหนามตามคำอธิบายข้างต้น ถูกจำแนกให้เป็นคำนามชนิดอื่น ดังจะอภิปรายสาระสำคัญที่ต่างกันของทั้งสองตำรา ดังนี้

ประการแรก ตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** เรียกคำแสดงหมวดหมู่ของนามที่ปรากฏหน้านามจำนวนมากว่า **ลักษณนาม** ในทัศนะของผู้เขียน เห็นว่าตำรานี้ไม่ได้ให้ความสำคัญกับตำแหน่งการปรากฏของคำที่แสดงถึงการรวมกลุ่มของนามจำนวนมาก กล่าวคือ ไม่ว่าคำนั้น ๆ จะปรากฏตำแหน่งใดก็นับว่าเป็นลักษณนาม ปรากฏหลังคำบอกจำนวน เช่น ‘**กระดาศ 1 กอง**’ หรือ ปรากฏหน้านาม เช่น ‘**กองกระดาศ**’ ก็นับว่าเป็นลักษณนามทั้งสิ้นแต่ตำรา**หลักภาษาไทย**ของพระยาอุปกิตศิลปสาร ให้ความสำคัญกับตำแหน่งที่คำค้านั้นปรากฏด้วย จึงได้จำแนกสมุหนามออกจากลักษณนาม

ประการที่สอง ตำรา**หลักภาษาไทย**ของพระยาอุปกิตศิลปสาร มีแนวคิดว่า

สามานยนาม (คำนามสามัญ) หรือวิสามานยนาม (คำนามวิสามัญ) ซึ่งเป็นคำเรียกสถานที่ เมื่อปรากฏในบริบทที่ไม่ได้หมายความว่าถึงสถานที่ แต่หมายถึงคนที่รวมกันอยู่ในสถานที่นั้น คำเหล่านี้จะเรียกว่า **สมุหนาม** แต่ตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** ไม่ปรากฏแนวคิดเช่นนี้ ชื่อของสถานที่หรือองค์กรต่าง ๆ แม้จะถูกทำเสมือนว่ามีชีวิต ก็ยังคงเป็นคำนามชนิด **คำนามสามัญ** เช่น *มหาวิทยาลัย บริษัท กระทรวง* ในประโยค ‘*มหาวิทยาลัยไล่เขาออก*’ ‘*บริษัทขาดทุนอย่างหนัก*’ ‘*กระทรวงออกกฎหมายใหม่*’ หรือยังคงเป็นคำนามชนิด **คำนามวิสามัญ** เช่น *ช่อง 3 สน.ประเวศ* ในประโยค ‘*ช่อง 3* เปิดรับสมัครนักแสดงหน้าใหม่’ ‘*สน.ประเวศ*ชี้แจงกรณีนี้แล้ว’ ในทัศนะของผู้เขียนบทความ เห็นว่าอาจเป็นเพราะตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** มองว่าผู้กระทำการ *ไล่ ออก ขาดทุน ออกกฎหมาย เปิดรับสมัคร* ชี้แจง ไม่จำเป็นต้องเป็น ‘ประชุมชน’ หรือกลุ่มคน เสมอไป ผู้กระทำการนั้น ๆ อาจเป็นคนที่มิอำนาจกระทำการเพียงคนเดียวก็ได้ ฉะนั้น แนวคิดเรื่องการรวมกลุ่มของนามหรือสมุหนามในลักษณะนี้ จึงไม่ปรากฏใน**ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย**

วิพากษ์ ‘วิภาคสรรพนาม’

คำว่า *วิภาค* แปลว่า จำแนก **วิภาคสรรพนาม** หมายถึง สรรพนามที่ใช้แทนนามข้างหน้าเพื่อจำแนกนามนั้นออกเป็นส่วน ๆ (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 80) สรรพนามจำพวกนี้มี 3 คำ ได้แก่ *ต่าง บ้าง กัน* มีวิธีการใช้ที่แตกต่างกัน ดังนี้

‘*ต่าง*’ ใช้แทนนามข้างหน้า เพื่อให้รู้ว่ำนามนั้นจำแนกเป็นหลายส่วน แต่ทำกริยาเดียวกัน เช่น ‘*เราต่างก็รู้ว่าเราไม่รักกันแล้ว*’ ‘*ผู้เข้าประกวดต่างก็ซัดซ้อมมาอย่างดี*’

‘*บ้าง*’ ใช้แทนนามข้างหน้า เพื่อให้รู้ว่ำนามนั้นจำแนกเป็นหลายส่วน แต่แยกทำกริยาต่าง ๆ กัน เช่น ‘*นักศึกษา บ้างทำงาน บ้างนั่งเล่น*’

‘*กัน*’ ใช้แทนนามข้างหน้า เพื่อให้รู้ว่ำนามนั้นจำแนกเป็นหลายส่วน ทำกริยาที่เกี่ยวข้องกัน ดังตัวอย่าง ‘*เราเป็นของกันและกัน*’ ‘*เรารักกัน*’ ‘*เธอกับเขาเหมือนกัน*’

สาระสำคัญของคำว่า *ต่าง บ้าง กัน* ดังอธิบายข้างต้น ตรงกับ **สรรพนามแยกฝ่าย** ตาม**ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย** ซึ่งระบุไว้ชัดเจนว่ามี 3 คำเช่นกัน

ตำราทั้งสองเห็นตรงกันเกี่ยวกับการใช้ *ต่าง บ้าง กัน* ในหลายกรณี กล่าวคือ ต่างก็เห็นว่าคำเหล่านี้ใช้แทนนามข้างหน้าเพื่อจำแนกนามนั้นออกเป็นส่วน ๆ มีวิธีการใช้ที่เหมือนกันดังโครงสร้างต่อไปนี้

1) ‘ต่าง’ ในโครงสร้าง นาม/สรรพนาม + ต่าง + กริยา เช่น ‘เราต่างทำหน้าที่’
‘นักเรียนต่างตั้งหน้าตั้งตาทำข้อสอบ’

2) ‘ข้าง’ จะปรากฏคู่กัน 2 คำ (หรืออาจมากกว่านั้น) ในโครงสร้าง นาม/สรรพนาม + ข้าง + กริยา1 + ข้าง + กริยา2 เช่น ‘หนังสือเหล่านี้ข้างขายข้างแจก’
‘เราทุกคนข้างเชื่อข้างไม่เชื่อ’

3) ‘กัน’ ในโครงสร้าง นาม + กริยา + กัน เช่น ‘เรารักกัน’ ‘เขาคิดกัน’

อย่างไรก็ตาม มีประเด็นที่ทั้งสองตำราเห็นแย้งกัน กล่าวคือ นอกจากโครงสร้างข้างต้นแล้ว ตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** ยังเห็นว่า ‘ต่าง’ ‘ข้าง’ ที่นับเป็นคำสรรพนามแยกฝ่ายยังสามารถปรากฏในโครงสร้างอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากที่ตำรา**หลักภาษาไทย** อธิบายไว้ กล่าวคือ คำว่า ‘ต่าง’ คำแรก จะอยู่หลังคำนามหรือสรรพนาม ‘ต่าง’ คำหลังนำหน้าคำกริยา ส่วนคำว่า ‘ข้าง’ ปรากฏอยู่หลังคำกริยาได้ ดังโครงสร้างต่อไปนี้

1) ‘ต่าง’ ในโครงสร้าง นาม/สรรพนาม + ต่าง + นาม + กริยา เช่น ‘พี่น้องต่างคนต่างอยู่’ ‘ชาวสวนต่างคนก็ต่างเก็บเกี่ยวพืชผล’ ‘เราต่างคนต่างไป’

2) ‘ข้าง’ ในโครงสร้าง นาม/สรรพนาม+กริยา + ข้าง + กริยา + ข้าง เช่น ‘ผ้าพวกนี้รัดข้าง ไม่รัดข้าง’ ‘เงินเดือนที่ได้ หักหนี้ข้างออมข้าง’

ในขณะที่ตำรา**หลักภาษาไทย** ของพระยาอุปกิตศิลปสารเห็นว่า ‘ต่าง’ ‘ข้าง’ ในบริบทข้างต้น เป็นคำชนิดอื่น คือ **คำวิเศษณ์** คำที่เป็นวิภาคสรรพนามนั้น จะใช้แทนนามหรือสรรพนามข้างหน้าเท่านั้น แต่หากทำหน้าที่ประกอบคำนาม คำกริยาทั้งที่อยู่ข้างหน้าหรือข้างหลังจะจัดเป็นคำชนิดอื่น เช่นคำว่า ‘ต่าง’ ในประโยค ‘ชาวสวนต่างคนก็ต่างอยู่’ นับว่าเป็น**คำวิเศษณ์** (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 81)

ส่วนคำว่า ‘ข้าง’ ในประโยค ‘นอนข้าง เล่นข้าง’ จัดเป็น**คำวิเศษณ์** (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 81) ซึ่งข้อคำอธิบายดังกล่าวนี้ไม่ตรงกับแนวคิดของ**บรรทัดฐานภาษาไทย**

ตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** เห็นต่างในประเด็นดังกล่าว กล่าวคือคำว่า ‘ต่าง’ ‘ข้าง’ ในประโยคที่ตำราเดิมนับว่าเป็นคำวิเศษณ์นั้น **บรรทัดฐานภาษาไทย** นับว่าเป็น**สรรพนามแยกฝ่าย** ดังยกตัวอย่างประโยคที่ว่า ‘เราต่างคนต่างอยู่จะดีกว่า’ ‘เสื้อที่ซักรีดข้าง ไม่รัดข้าง’ ตำราดังกล่าวเห็นว่า ‘ต่าง’ ในที่นี้ยังคงทำหน้าที่**แทนนามข้างหน้าเพื่อจำแนกนามนั้นออกเป็นส่วน ๆ** ตามนิยามของคำสรรพนามแยกฝ่ายหรือวิภาคสรรพนาม

‘ต่าง’ ในที่นี้ แทนสรรพนาม ‘เรา’ ที่อยู่ข้างหน้า เพื่อแสดงว่า ‘เรา’ มีหลายคนหลายฝ่าย แต่ละคนแต่ละฝ่ายแยกกันทำกริยา ‘อยู่’ ส่วน ‘บ้าง’ ปรากฏหลังคำกริยา ‘รีด’ เพื่อแสดงว่า ‘เสื้อผ้า’ แต่ละส่วนถูกกระทำกริยา ‘รีด’ และ ‘ไม่รีด’ ต่างกัน ในขณะที่ตำราหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสารกลับพิจารณาให้คำว่า ‘ต่าง’ ‘บ้าง’ ในบริบทเดียวกันนี้เป็นคำวิเศษณ์ชนิด **ประมาณวิเศษณ์**

ตาราง 1 เปรียบเทียบการใช้ *ต่าง บ้าง กัน* ระหว่างตำราหลักภาษาไทย กับตำราบรรทัดฐานภาษาไทยฯ

	หลักภาษาไทย ของพระยาอุปกิตศิลปสาร	บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3
ต่าง	1) นาม/สรรพนาม + <i>ต่าง</i> + กริยา เช่น ‘ชาวสวนต่างก็ฟันดิน’	1) นาม/สรรพนาม + <i>ต่าง</i> + กริยา เช่น ‘ชาวสวนต่างก็เกี่ยวข้าว’ ‘เราต่างทำหน้าที่’ 2) นาม/สรรพนาม + <i>ต่าง</i> + นาม+ กริยา เช่น ‘พี่น้องต่างคนต่างอยู่’ ‘ชาวสวนต่างคนก็ต่างเก็บเกี่ยวพืชผล’ ‘เราต่างคนต่างไป’
บ้าง	1) นาม/สรรพนาม + <i>บ้าง</i> + กริยา + <i>บ้าง</i> + กริยา เช่น ‘ชาวนาบ้างไถนา บ้างทำนา’	1) นาม/สรรพนาม + <i>บ้าง</i> + กริยา + <i>บ้าง</i> + กริยา เช่น ‘ชาวนาบ้างไถนา บ้างทำนา’ ‘นักเรียนเหล่านั้น บ้างนั่ง บ้างยืนนอน’ 2) นาม/สรรพนาม+กริยา + <i>บ้าง</i> + กริยา + <i>บ้าง</i> เช่น ‘ผ้าพวกนี้รีดบ้าง ไม่รีดบ้าง’ ‘เด็กพวกนั้น นอนบ้าง เล่นบ้าง’ ‘เงินเดือนที่ได้ หักหนี้บ้างออมบ้าง’
กัน	1) นาม + กริยา + <i>กัน</i> เช่น ชาวสวนชาวนาด้วยกัน	1) นาม + กริยา + <i>กัน</i> เช่น มวยต่อยกัน

ส่วนทัศนะของผู้เขียนบทความ มองว่า ‘*บ้าง*’ ที่ปรากฏหลังคำกริยา เป็นได้ทั้งคำวิเศษณ์ และวิภาคสรรพนาม หรือ สรรพนามแยกฝ่าย ขึ้นอยู่กับบริบท เช่น ‘*บ้าง*’ ในประโยค ‘เงินเดือนที่ได้ หักหนี้บ้างออมบ้าง’ ‘นักศึกษาเหล่านั้น เขียนบทความบ้าง เตรียมนำเสนองานบ้าง’ เป็นสรรพนามแยกฝ่าย เพราะได้จำแนกนาม หรือ สรรพนาม ออกเป็นส่วน ๆ แต่หากปรากฏในประโยค ‘ตอนอยู่ในวงสนทนา ฉันพูดบ้าง เงียบบ้าง’ คำว่า ‘*บ้าง*’ ในที่นี้จะถือเป็นคำวิเศษณ์เพราะทำหน้าที่เป็นส่วนขยายกริยา ‘พูด’ และ ‘เงียบ’ ไม่ได้ทำหน้าที่จำแนกนามออกเป็นพวก ๆ

ส่วน ประโยค ‘นอนบ้าง เล่นบ้าง’ ที่พระยาอุปกิตศิลปสารยกตัวอย่างไว้และจัดว่าเป็นคำวิเศษณ์นั้น ยังเป็นที่สงสัยว่าเป็นคำชนิดใดแน่ เพราะตัวอย่างดังกล่าวไม่ปรากฏหน่วยประธาน สมมติว่าหน่วยประธานเป็น ‘เด็กพวกนั้น’ ในประโยคว่า ‘เด็กพวกนั้น นอนบ้าง เล่นบ้าง’ ควรจะนับว่าเป็นวิภาคสรรพนามหรือสรรพนามแยกฝ่าย เพราะจำแนก ‘เด็ก’ ออกเป็นกลุ่ม ๆ แต่หากปรากฏในบริบท ‘ในชั้นเรียนวันนี้ ฉันเล่นบ้าง เรียนบ้าง’ ควรเป็นคำวิเศษณ์ เพราะเป็นส่วนขยายกริยา ‘เล่น’ และ ‘เรียน’

ประพันธสรรพนามเป็นคำสรรพนามหรือไม่ ?

ตำราหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร เรียกสรรพนามที่ใช้แทนนามที่ติดต่อกับคำนามที่อยู่ข้างหน้า ว่า **ประพันธสรรพนาม** คำว่า *ผู้ที่ ซึ่ง อัน ดัง ผู้ที่ ผู้ซึ่ง* เป็นประพันธสรรพนามนำหน้าอนุประโยคชนิดคุณานุประโยค เช่น ‘บุคคลที่มีความกตัญญูควรได้รับการยกย่อง’ ส่วน **บรรทัดฐานภาษาไทย** ไม่ปรากฏคำสรรพนามชนิดนี้ ตำรานี้เรียกคำ *ที่ ซึ่ง อัน ฯลฯ* ที่ทำหน้าที่ดังกล่าวลักษณะข้างต้นว่า **คำเชื่อมอนุประโยค** ที่นำหน้าอนุประโยคชนิดคุณานุประโยค

อนึ่ง **คุณานุประโยค** คือ อนุประโยคชนิดหนึ่งที่อยู่ในประโยคซ้อน (หรือประโยคความซ้อน) ทำหน้าที่ขยายคำนามที่อยู่ข้างหน้า เช่น ‘เขาคือนักเขียน*ที่ได้รับรางวัลปีที่แล้ว*’ ประโยคดังกล่าวเป็นประโยคซ้อนที่มีประโยคหลัก (मुख्यประโยค) คือ ‘เขาคือนักเขียน’ คำว่า ‘*ที่*’ ในประโยคดังกล่าวเป็นคำเชื่อมอนุประโยคของคุณานุประโยค ‘*ที่ได้รับรางวัลปีที่แล้ว*’ ซึ่งทำหน้าที่ขยายนาม ‘นักเขียน’

ส่วนประเด็นคำถามว่าประพันธสรรพนามควรจัดว่าเป็นคำสรรพนามหรือไม่ ต้องพิจารณานิยามของคำสรรพนามแต่ละตำรา ในกรณีของ**บรรทัดฐานภาษาไทย** คำสรรพนาม คือ คำที่ใช้แทนนาม ทำหน้าที่เป็นส่วนหลักของนามวลีได้เช่นเดียวกับคำนาม (Panupong, W. et.al., 2012: 23) ฉะนั้น เมื่อคำว่า ‘*ที่*’ ในบริบทดังกล่าว ทำหน้าที่ ‘ขยาย’ นาม ไม่ได้ทำหน้าที่ ‘แทน’ นาม ตามคำจำกัดความของคำสรรพนาม จึงไม่อาจจำแนกให้คำว่า ‘*ที่*’ (รวมถึงคำว่า *ซึ่ง อัน*) ตามบริบทดังกล่าวเป็นคำสรรพนามได้ ด้วยเหตุนี้ **ประพันธสรรพนาม** จึงไม่ปรากฏอยู่ในชนิดของคำสรรพนามในตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** ตำราดังกล่าวเรียกคำที่เข้าลักษณะดังกล่าวนี้ว่า **คำเชื่อมคุณานุประโยค** คำสรรพนามตามตำรานี้มีเพียง 5 ชนิด ได้แก่ 1. **คำบุรุษสรรพนาม** มีชื่อเรียกตรงกับตำราหลักภาษาไทย ของพระยาอุปกิตศิลปสาร 2. **คำสรรพนามถาม** ตรงกับพจน์สรรพนาม

3. คำสรรพนามชี้เฉพาะ ตรงกับนิยมสรรพนาม **4. คำสรรพนามไม่ชี้เฉพาะ** ตรงกับอนิยมสรรพนาม และ **5. คำสรรพนามแยกฝ่าย** ตรงกับวิภาคสรรพนาม โดยมีสาระสำคัญทั่วไปเหมือนกัน

กรณีของตำราหลักภาษาไทย ของ พระยาอุปกิตศิลปสาร คำสรรพนาม ก็หมายถึง คำแทนคำนาม แทนข้อความต่าง ๆ เช่นกัน เช่น ประโยค ‘ฉันชอบคนที่ขยัน’ ซึ่งเป็นประโยคความซ้อน ประกอบด้วยประโยคหลัก ‘ฉันชอบคน’ และอนุประโยค ‘คนขยัน’ คำว่า ‘ที่’ ในที่นี้ แทนนาม ‘คน’ ในประโยคหลัง เพื่อไม่ต้องกล่าวซ้ำว่า ‘ฉันชอบคน คนขยัน’ ในแง่นี้ หากจำแนกว่าประพันธสรรพนามเป็นคำสรรพนามชนิดหนึ่งก็มีเหตุผลที่อธิบายได้ เพราะถือว่า ‘ที่’ ในที่นี้ทำหน้าที่ ‘แทน’ นาม

กริยาสภาวมาลา: คำกริยา หรือคำนาม

คำว่า ‘นั่ง’ ในประโยค ‘นั่งนาน ๆ ทำให้ปวดหลัง’ ควรจัดเป็นคำชนิดใด? โดยทั่วไป คำว่า ‘นั่ง’ นับว่าเป็น**อกรรมกริยา** เพราะไม่ต้องมีผู้รับการกระทำกริยา ‘นั่ง’ เช่น ‘ฉันนั่งอยู่’ แต่หากพิจารณาหน้าที่ของคำดังกล่าวในประโยค ‘นั่งนาน ๆ ทำให้ปวดหลัง’ คำว่า ‘นั่ง’ ในที่นี้ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นกริยาในภาคแสดงของประโยค แต่ ‘นั่ง’ ทำหน้าที่ ‘นาม’ ที่อยู่ในตำแหน่งประธานของประโยค มีความหมายเหมือนกับคำว่า ‘การนั่ง’ ที่เป็นอาการนาม เพียงแต่ไม่ได้ปรากฏคำว่า ‘การ’ นำหน้า ฉะนั้นจึงเกิดคำถามว่า คำว่า ‘นั่ง’ ในที่นี้ ควรเป็นคำกริยา (อกรรมกริยา) หรือคำนาม (อาการนาม) ?

ตำราหลักภาษาไทย ของ พระยาอุปกิตศิลปสาร อธิบายว่า ‘นั่ง’ ในบริบทข้างต้นนี้นับเป็นคำกริยา แต่เป็นกริยาจำพวกสภาวมาลา อนึ่ง **กริยาสภาวมาลา** ไม่ได้อยู่ในหมวดย่อยของคำกริยา พระยาอุปกิตศิลปสารได้อธิบายเรื่องนี้ไว้ในหมวดคำนามชนิด **อาการนาม** (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 76) และหัวข้อเรื่องวิธีใช้กริยา โดยอธิบายว่า กริยาสภาวมาลา ไม่ใช่เป็นกริยาของประโยค เป็นแต่ส่วนของประโยค มักใช้ลอย ๆ เช่น ‘เขาชอบทำงานคนเดียว’ ‘เขาเลี้ยงนกสำหรับดูเล่น’ (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 135)

ดังนั้น บทความนี้จึงตั้งคำถามว่า กริยาที่ใช้ทำหน้าที่นามในลักษณะนี้ควรนับเป็นกริยาหรือควรนับว่าเป็นอาการนาม อนึ่ง เมื่อแปลประโยค ‘นั่งนาน ๆ ทำให้ปวดหลัง’ เป็นภาษาอังกฤษ ‘นั่ง’ ในที่นี้จะตรงกับคำว่า ‘Sitting’ ซึ่งคำว่า ‘Sitting’ นับเป็นคำนามชนิดหนึ่งที่เรียกว่า Gerund หรือคำกริยา (verb) ที่เติมหน่วยคำ -ing ทำหน้าที่แทนนามใน

ตำแหน่งประธาน กรรม หรือส่วนเสริมความของประโยค เมื่อเทียบเคียงเช่นนี้ ก็น่าจะ
สามารถนับว่า ‘นั่ง’ ในบริบทนี้เป็นคำนามได้ (คำนามชนิดอาการนามที่ละหน่วยคำ กวาร์-)
อนึ่ง ตำราบรรทัดฐานภาษาไทยฯ ไม่มีคำกริยาชนิดสภาวะมาลา ทั้งยังไม่ได้อธิบายไว้ใน
หมวดคำอาการนามอย่างตำราหลักภาษาไทยจึงไม่สามารถสรุปได้ว่าตำราบรรทัดฐาน
ภาษาไทยฯ มีแนวคิดในประเด็นดังกล่าวว่าอย่างไร

กริยาคุณศัพท์ไม่ใช่คำวิเศษณ์

คำกริยาคุณศัพท์ คือ คำกริยาชนิดหนึ่งที่ปรากฏในตำราบรรทัดฐานภาษาไทยฯ
เป็นคำกริยาที่แสดงคุณสมบัติหรือสภาพของคำนามหรือคำบุรุษสรรพนาม (Panupong,
W. et.al., 2012: 33) เช่น น่ารัก หล่อ รวย ชัยชนะ เก่ง หอม ร้อน เย็น ลึก กว้าง ใหญ่ อ้วน
ซุบหนัก โบราณ ไกล เช่น ‘เด็กคนนี้น่ารัก’ ‘อากาศเย็นแล้ว’ ‘เขาทั้งหลายทั้งรวย’ ‘นักศึกษา
เก่งและขยัน’ ‘ห้องนอนกว้างดี’ ‘เสื้อหอมจัง’ ‘เขาเหมือนคนโบราณ’ ‘อย่าทำเหมือนเป็น
คนอื่นคนไกล’

คำกริยาคุณศัพท์ ไม่ปรากฏในหมวดคำกริยาตามตำราหลักภาษาไทย ของ
พระยาอุปกิตศิลปสาร คำกริยาในบริบทตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นนี้ จะตรงกับ คำวิเศษณ์
ชนิดลักษณะวิเศษณ์ กาลวิเศษณ์ สถานวิเศษณ์ ตามตำราหลักภาษาไทย

อนึ่ง คำวิเศษณ์ ตามตำราหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร มีความหมาย
และหน้าที่หลากหลายมาก ทั้งประกอบนาม ประกอบสรรพนาม ประกอบกริยา (ดังจะ
อภิปรายในเรื่องคำวิเศษณ์) เช่น คำว่า ‘สวย’ ทำหน้าที่ประกอบนามและสรรพนาม ใน
ประโยค ‘ภาพสวย’ ‘ฉันสวย’ (เป็นตัวอย่างที่ผู้เขียนยกขึ้นเอง) นับเป็นคำวิเศษณ์
และเมื่อประกอบกริยาในประโยค ‘เขียนสวย’ ก็นับเป็นคำวิเศษณ์ จะเห็นว่าตำราดังกล่าว
ไม่จำแนกหน้าที่ของคำว่า ‘สวย’ คำคำเดียวกัน ทำหน้าที่ต่างกันแต่กลับนับว่าเป็นคำ
ชนิดเดียวกัน อีกทั้งตำรานี้ยังอธิบายว่าสามารถนำคำวิเศษณ์บางคำมาเป็นคำอาการกริยา
ได้อีกด้วย เช่น ‘เขาโง่’ คำว่า ‘โง่’ เป็นคำวิเศษณ์ที่ทำหน้าที่เป็นอาการกริยา
(Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 87)

พระยาอุปกิตศิลปสาร ได้อธิบายเพิ่มเติมไว้ว่า คำวิเศษณ์ ตรงกับชนิดของคำ 2
ชนิด ในภาษาอังกฤษ ได้แก่ คำคุณศัพท์ (Adjective) คือ คำที่ใช้ประกอบนามและ
สรรพนาม เช่น ดี (Good) สวย (Beautiful) และคำกริยาวิเศษณ์ (Adverb) คือคำที่ใช้
ประกอบกริยา เช่น ดี (Well) สวย (Beautifully) ด้วยเหตุว่าในภาษาอังกฤษ Adjective

และ Adverb ใช้รูปต่างกัน

ประเด็นปัญหานี้ไม่ปรากฏในตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** เนื่องจากตำรา
จำแนกหมวดคำชนิดต่าง ๆ ออกจากกันชัดเจน ไม่เรียกปะปนกัน และมีเกณฑ์การจำแนก
ชัดเจนระหว่างคำกริยาคุณศัพท์กับคำวิเศษณ์ เช่น ‘*เข้า*’ เมื่อประกอบคำนาม จะจัดว่าเป็น
คำกริยาคุณศัพท์ เช่น ‘*แดดเข้า*’ แต่เมื่อประกอบคำกริยา จะจัดเป็น**คำวิเศษณ์สามัญ** เช่น
‘*เขาตื่นเข้า*’ จะเห็นว่าคำที่มีรูปภาษาเดียวกัน แต่มีหน้าที่ต่างกัน ปรากฏร่วมกับคำอื่นต่าง
กัน ตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** จะถือว่าเป็นคำต่างชนิดกัน

อนึ่ง ตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** แม้จะกำหนดเกณฑ์จำแนกคำกริยากรรมกับ
คำกริยาคุณศัพท์ไว้ แต่ก็พบประเด็นที่น่าตั้งคำถามบางประการ กล่าวคือ ตำราดังกล่าว
อธิบายว่ามีวิธีจำแนกความต่างของคำกริยากรรมกับคำกริยาคุณศัพท์ ซึ่งเป็นกริยาที่ไม่มี
หน่วยนามตามหลังเหมือนกัน โดยให้พิจารณาที่การปรากฏร่วมกับคำแสดงการเปรียบเทียบ
กว่า ที่สุด คำกริยาคุณศัพท์จะสามารถปรากฏร่วมกับ*กว่า ที่สุด* ได้ เพื่อแสดงการ
เปรียบเทียบว่านามหนึ่งที่มีสภาพ สภาวะ คุณสมบัติมากหรือน้อยกว่านามอื่น เช่น ‘*ตึกนี้
สูงกว่าตึกนั้น*’ ‘*รถยนต์คันนี้ช้าที่สุด*’ ส่วนคำกริยากรรมไม่สามารถปรากฏร่วมกับ*กว่า
ที่สุด* ได้ เช่น **นอนกว่า* **กินกว่า* **ไปที่สุด* ไม่เป็นที่ยอมรับในภาษา แต่อย่างไรก็ดี พบว่ามี
คำบางคำที่ตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** ยกตัวอย่างว่าเป็น **คำกริยากรรม** แต่ก็ยังสามารถ
ปรากฏร่วมกับ*กว่า ที่สุด* ได้เช่นกัน และเป็นที่ยอมรับในภาษา เช่น *ผิดหวัง ดีใจ* ในประโยค
‘*ฉันผิดหวังกว่าเดิม*’ ‘*ฉันดีใจที่สุด*’ ในทัศนะของผู้เขียน เห็นว่าคำกริยาแสดงแสดงอารมณ์
ความรู้สึกเหล่านี้ อาจเป็นคำที่เป็นได้ทั้งกริยากรรม และกริยาคุณศัพท์ ขึ้นอยู่กับบริบท

คำกริยานำ กริยาตาม : คำกริยาที่ไม่ปรากฏในตำราแนวเดิม

ตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** มีคำกริยาชนิดใหม่ที่ไม่เคยปรากฏในตำราหลัก
ภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร ได้แก่ **คำกริยานำ** และ**คำกริยาตาม**

คำกริยานำ คือ คำกริยาที่ต้องปรากฏนำคำกริยาอื่นเสมอ เช่น *ชอบ พลอย
พยายาม อยาก ผื่น หัด ตั้งใจ ห้าม ช่วย กรุณา วาน* (Panupong, W. et.al., 2012: 36)
เช่น ‘*เขาชอบเที่ยว*’ ‘*ฉันพลอยช่วยไปด้วย*’ ‘*ฉันพยายามมองข้อดีของเขา*’ ‘*น้องสาวอยาก
กินขนม*’ ‘*เขาผื่นตรวจงานจนเสร็จ*’ ‘*เด็กหัดเดิน*’ ‘*เธอตั้งใจทำกว่าเดิม*’ ‘*ห้ามเลื่อนประตู*’
‘*ช่วยยกหน่อยค่ะ*’ ‘*กรุณาปิดมื่อถือ*’ ‘*ครูวานเปิดหน้าต่างที่*’ คำกริยาเหล่านี้ปรากฏนำ
คำกริยา *เที่ยว ช่วย มอง กิน ตรวจ เดิน ทำ เลื่อน ยก ปิด* ตามลำดับ

คำกริยานำบางคำมีรูปเหมือนกับคำกริยาอื่น วิธีสังเกตว่าคำใดเป็นคำกริยานำหรือกริยาอื่น สามารถทดสอบได้โดยการละคำกริยานั้นในประโยค หากยังคงเป็นประโยคที่มีใจความสมบูรณ์ แสดงว่าคำคำนั้นเป็นคำกริยานำ เช่น ‘ฉันทายากน้ำ’ หากละคำว่า ‘อยาก’ ไว้เป็น *ฉันทน้ำ จะมีใจความไม่ครบถ้วน แสดงว่าคำว่า ‘อยาก’ ในที่นี้เป็นกริยาอื่น ไม่ใช่คำกริยานำ

คำกริยานำ ไม่ปรากฏในตำราหลักภาษาไทย แต่คำบางคำที่ตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** จัดว่าเป็นคำกริยานำนั้น ตำรา**หลักภาษาไทย**จัดว่าเป็นคำกริยาชนิดอื่น เช่น คำว่า ‘อยาก’ ตำรา**หลักภาษาไทย**นับว่าเป็น **สกรรมกริยา** (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 84) ไม่ว่า ‘อยาก’ จะปรากฏหน้าคำกริยาอื่นหรือไม่ก็ตาม เช่น ‘เขายากน้ำ’ ‘เขายากนอน’ คำว่า ‘อยาก’ ก็นับว่าเป็น **สกรรมกริยา** ทั้งสองบริบท

คำว่า ‘อยาก’ ในประโยค ‘เขายากนอน’ ที่พระยาอุปกิตศิลปสารยกตัวอย่างและจัดว่าเป็นสกรรมกริยานี้ เป็นที่ตั้งคำถามว่า ในบริบทนี้ ไม่มีนามที่ทำหน้าที่กรรมมารับข้างท้ายกริยา เหตุใดจึงนับว่า ‘อยาก’ เป็นสกรรมกริยา

อย่างไรก็ตาม มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของ**คำกริยานำ**อยู่บ้าง กล่าวคือ คำกริยานำ มีหน้าที่และความหมายคล้ายกับ**คำช่วยกริยา** (จะอธิบายเรื่องคำช่วยกริยาในหัวข้อถัดไป) แต่ตาม**ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย** ไม่ได้อธิบายความแตกต่างให้เห็นชัด ซึ่งปรากฏว่ามีคำบางคำสามารถใช้แทนกันได้ในบริบทเดียวกัน เช่น คำกริยานำ ‘ชอบ’ มีความหมายคล้ายกับ คำช่วยกริยา ‘มัก’ เช่นในบริบทที่ว่า ‘เขามักมาทำงานสาย’ กับ ‘เขาชอบมาทำงานสาย’ คำว่า ‘ชอบ’ และ ‘มัก’ ในที่นี้มีความหมายทำนองเดียวกัน แปลว่า โดยตลอด, ค่อนข้าง, อยู่เนื่อง ๆ และปรากฏหน้าคำกริยาอื่น คือกริยา ‘มา’ เช่นเดียวกัน ฉะนั้น จึงเกิดคำถามว่า เหตุใดทั้งสองคำนี้จึงถูกจำแนกให้เป็นคำกริยาคนละชนิดกัน นอกจากนี้ยังพบว่า คำกริยานำ ‘กรุณา’ มีความหมายคล้ายกับคำช่วยกริยา ‘โปรด’ และใช้แทนกันได้ เช่นบริบทที่ว่า ‘โปรดฟังให้จบ’ กับ ‘กรุณาฟังให้จบ’ คำว่า ‘กรุณา’ และ ‘โปรด’ ในที่นี้ล้วนแสดงความวิงวอนไม่ต่างกัน¹ เป็นต้น

¹ มีผู้แสดงความเห็นว่า คำว่า ‘กรุณา’ และ ‘โปรด’ มีความหมาย ต่างกัน ใช้ในบริบทต่างกัน กล่าวคือ ‘กรุณา’ เป็นคำขออ้อน วิงวอน ผู้ถูกร้องขอจะปฏิบัติตามหรือไม่ปฏิบัติตามก็ได้ ส่วน คำว่า ‘โปรด’ เป็นคำขออ้อนที่ต้องปฏิบัติตาม บ้างก็ให้ความเห็นว่า ‘กรุณา’ ใช้ในกรณีขออ้อนในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ร้องขอ ส่วนคำว่า ‘โปรด’ ใช้ในกรณีขออ้อนในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ถูกร้องขอ แต่ประเด็นดังกล่าวไม่อยู่ในข้อถกเถียงเรื่องของชนิดของคำในที่นี้ อนึ่ง ผู้เขียนไม่เห็นด้วยกับคำอธิบายดังกล่าว

คำกริยาตาม คือ คำกริยาที่ต้องปรากฏตามหลังคำกริยาอื่นเสมอ อาจปรากฏหลังคำกริยาอื่นโดยตรง หรือปรากฏหลังหน่วยกรรมของกริยานั้นก็ได้ (Panupong, W. et.al., 2012: 37) เช่น *ไป มา ขึ้น ลง เข้า ออก ให้ ไว้ เสีย เอา* คำเหล่านี้แสดงความหมายต่าง ๆ กัน เช่น ‘เธอคิดไปเองว่าผมชอบ’ คำว่า ‘ไป’ แสดงความหมายว่ากริยานั้น ๆ ได้เกิดขึ้นแล้ว ‘เขากำลังลงมาจากชั้นสาม’ คำว่า ‘มา’ แสดงทิศทางการเคลื่อนที่ เคลื่อนไหวของกริยาที่อยู่ข้างหน้า ‘เขาได้คะแนนมากขึ้นกว่าเดิม’ คำว่า ‘ขึ้น’ แสดงความหมายว่ามากกว่าเดิม ‘หมูนี้อ้วนผอมลงนะ’ คำว่า ‘ลง’ แสดงความหมายว่าน้อยกว่าเดิม ‘กิน ๆ เข้าใจได้’ ‘ไปทำอย่างอื่นต่อ’ คำว่า ‘เข้า’ แสดงความหมายเร่งรัด ‘โดนว่าเข้าห่วยก็หน้าซีด’ คำว่า ‘เข้า’ แสดงความหมายว่าได้ทำกริยานั้นแล้ว มักใช้ในเชิงลบ ‘เขาไม่เคยประตูก่อนเลย’ ‘ถูกว่าเอา’ คำว่า ‘เอา’ แสดงความหมายว่าได้เกิดเหตุการณ์ในเชิงลบขึ้นแล้ว ‘สายเข้าทั้งวันเลยปิดเครื่องเสียเลย’ คำว่า ‘เสีย’ บางครั้งออกเสียงโดยเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ เป็น /เสียะ/ หรือเปลี่ยนทั้งเสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์เป็น /เซะ/ แสดงความหมายว่าได้กระทำบางอย่างด้วยความรำคาญใจ ‘เขาน่ารักออกไม่เห็นแยเลย’ คำว่า ‘ออก’ แสดงความเห็นแย้ง (มักออกเสียงสั้นว่า /อ้อก/) ‘ในนี้มีอะไรลองทายดู’ คำว่า ‘ดู’ แสดงความหมายว่าลองทำให้เห็นประจักษ์ ‘เขาบอกให้ฉันไป’ คำว่า ‘ให้’ แสดงความหมายว่ากระทำบางอย่างโดยมีผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้รับ ‘เดี๋ยวตอบให้หรือ’ คำว่า ‘ให้’ แสดงความหมายว่าจะกระทำบางอย่างในเชิงลบกับผู้ใดผู้หนึ่งในทำนองที่เล่นทีจริง ‘ฉันมอง ๆ กระเป๋าใบนั้นไว้อยู่’ คำว่า ‘ไว้’ แสดงความหมายว่าได้ทำกริยาบางอย่างในขณะหนึ่งไปแล้ว

คำกริยาตาม เหล่านี้มีรูปเหมือนกับ**คำกริยากรรม** และ**คำกริยากรรม** แต่ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นกริยาหลักของประโยค บางคำออกเสียงต่างไปจากคำกริยากรรมและคำกริยากรรม วิธีสังเกตว่าคำใดเป็นกริยาหลักหรือกริยาตาม สามารถทดสอบได้โดยการละคำ *ไป มา ขึ้น ลง เข้า ออก ให้ ไว้ เสีย เอา* ในประโยคในทำนองเดียวกับการทดสอบคำกริยานำ หากยังคงเป็นประโยคที่มีใจความสมบูรณ์ แสดงว่าคำเหล่านั้นเป็นคำกริยาตาม แต่หากละคำเหล่านี้แล้วกลายเป็นประโยคที่มีใจความไม่สมบูรณ์ คือขาดส่วนที่เป็นภาคแสดงของประโยค แสดงว่าคำนั้น ๆ เป็นคำกริยาหลัก อาจเป็นคำกริยากรรม หรือคำกริยากรรม (Ponpradapphet, 2018: 192)

คำกริยาตามไม่ปรากฏในตำราหลักภาษาไทยของพระยาอุปทิศศิลปสาร แต่คำบางคำที่ตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** จัดว่าเป็นคำกริยาตาม ตำราเดิมจัดให้เป็นคำกริยาชนิดอื่น เช่น คำว่า ‘เสีย’ ‘มา’ ตำราหลักภาษาไทยจำแนกให้เป็นกริยานุเคราะห์

ดังจะอภิปรายในหัวข้อถัดไป

กริยานุเคราะห์เป็นคำกริยาหรือไม่

หลักภาษาไทย ของ พระยาอุปกิตศิลปสาร จัดว่า คำกริยานุเคราะห์ เป็นคำกริยาชนิดหนึ่ง คือ เป็นคำกริยาที่ช่วยคำกริยาอื่นให้ได้รับความครบตามระเบียบของกริยา คำกริยานุเคราะห์ ตามตำราพระยาอุปกิตศิลปสาร มีลักษณะสำคัญ ดังนี้ (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 145-148)

กริยานุเคราะห์บอกมลา แบ่งเป็น

นิเทศมลา (บอกความเห็น) ได้แก่ ควร น่า พึง เช่น ‘เขาควรนอน’ ‘เธอพึงตั้งใจเรียน’ ‘หนังสือน่าอ่าน’

ปริกัลปมลา (บอกความคาดคะเน) ได้แก่ เห็น จะ ชะรอย ดูเหมือน ดูที่ ดูท่าทีจะ ทว่าจะ ฯลฯ เช่น ‘ฝนท่าจะตก’ ‘เขาชะรอยจะไม่มา’

ศักติมลา (บอกความเชื่อมั่น) ได้แก่ คง ต้อง จำต้อง จำเป็นต้อง เช่น ‘เธอคงทำ’ ‘เธอต้องไป’

อาณัติมลา (บอกความบังคับ) ได้แก่ จง ขอ จง ของจงอย่า ขอย่า จงอย่า โปรด ได้โปรด อย่าเพ่ง เชิญ ขอเชิญ จง-เถิด โปรด-เถิด เถอญู ชิเสียน ฯลฯ เช่น ‘จงทำดี’ ‘อย่าเสียงดัง’ ‘โปรดฟังอีกครั้ง’ ‘ไปเถิด’ ‘นอนเสียนะ’

กริยานุเคราะห์บอกกาล แบ่งเป็น

ปรตยบันกาล ได้แก่ กำลังอยู่ ยัง ยัง-อยู่ เช่น ‘เขายังมีชีวิตอยู่’ ‘ฉันกำลังไป’

อดีตกาล ได้แก่ ได้ เคย มา เช่น ‘เขาทำมานาน’ ‘เธอได้รำเรียนมา’

อนาคตกาล ได้แก่ จะ จัก จะได้ จักได้ เช่น ‘เขาจะได้เลื่อนตำแหน่ง’

อนุกาล ได้แก่ ย่อม มัก เช่น ‘พระอาทิตย์ย่อมขึ้นทางตะวันออก’

กาลสมบูรณ์ ได้แก่ แล้ว เสร็จ กำลัง-แล้ว เช่น ‘เขากำลังไปแล้ว’

กาลซ้อน ได้แก่ กำลังจะ ยังจะ-อยู่ เช่น ‘ฉันยังจะรักเธออยู่’

กริยานุเคราะห์บอกวาจก ได้แก่ ถูก ถูกให้ เช่น ‘เขาถูกให้จำคุก’ ‘เขาถูกจับกุม’

ส่วน ตำราบรรทัดฐานภาษาไทยฯ ไม่ปรากฏคำกริยาชนิดนี้ และจัดให้คำต่าง ๆ ที่เข้าลักษณะคำกริยานุเคราะห์ดังที่ยกมาข้างต้นเป็นคำชนิดอื่นที่ไม่ใช่คำกริยา มีเพียงบาง

คำเท่านั้นที่ยังคงจัดให้เป็นคำกริยา แต่เป็นกริยาชนิดอื่น ๆ ดังจะอธิบายต่อไปนี้

1. กริยานุเคราะห์จัดเป็นคำช่วยกริยา หรือไม่

คำบางคำจัดเป็นคำกริยานุเคราะห์ตาม**ตำราหลักภาษาไทย** ของพระยาอุปกิตศิลปสาร แต่**ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย** จำแนกว่าเป็นคำชนิดอื่นที่ไม่ใช่คำกริยา ได้แก่

- 1) **คำช่วยกริยา** คือ คำที่ไม่ใช่คำกริยาและไม่ปรากฏตามลำพัง ทำหน้าที่บอกความหมายทางไวยากรณ์ของคำกริยาที่อยู่ติดกันข้างหลัง (Panupong, W. et.al., 2012: 40)
- 2) **คำวิเศษณ์** คือ คำซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยขยายกริยา มักปรากฏหลังคำกริยา (วิจิตรนภานพวงศ์ และคณะ, 2555: 41) และ
- 3) **คำลงท้าย** คือ คำที่ปรากฏในตำแหน่งท้ายสุดของประโยค ไม่มีความหมายเด่นชัดในตัว และไม่มีหน้าที่สัมพันธ์กับส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยค (Panupong, W. et.al., 2012: 60) ดังจะอธิบายต่อไปนี้

ประการแรก คำว่า *จะ* (และคำที่มีความหมายในทำนองเดียวกัน เช่น *จะรอย เห็นเห็นที่จะ*) **ตำราหลักภาษาไทย** จัดเป็นคำกริยานุเคราะห์บอกปริกัลปมาลา แต่**ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย** จัดเป็น **คำช่วยกริยา** แสดงความหมายบอกกาล เช่น ‘ฉันจะไปพรุ่งนี้’

ประการที่สอง คำว่า *คง ต้อง* (รวมถึงคำที่มีความหมายในทำนองเดียวกัน เช่น *จำเป็นต้อง*) **ตำราหลักภาษาไทย** จัดเป็นกริยานุเคราะห์บอกศักดิ์มาลา แต่**ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย** จัดเป็น **คำช่วยกริยา** แสดงการขอร้อง บังคับ เช่น ‘เธอต้องพูดความจริง’

ประการที่สาม คำว่า *โปรด* (รวมถึงคำที่มีความหมายในทำนองเดียวกัน เช่น *จงอย่า*) **ตำราหลักภาษาไทย** จัดเป็นกริยานุเคราะห์บอกอาณัติมาลา แต่**ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย** จัดเป็น **คำช่วยกริยา** แสดงการขอร้อง บังคับ เช่น ‘โปรดขอให้อาหารสุนัข’

ประการที่สี่ คำว่า *กำลัง มัก จะ ได้* (รวมถึงคำที่มีความหมายบอกเวลาอื่น ๆ เช่น *กำลัง-อยู่ ยัง ยัง-อยู่ ได้ เคย ย่อม ฯลฯ*) **ตำราหลักภาษาไทย** จัดเป็นกริยานุเคราะห์บอกกาล แต่**ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย** จัดเป็น **คำช่วยกริยา** บอกช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์ เช่น ‘ผมกำลังทำงานอยู่’ ‘ผมได้ปิดร้านไปแล้ว’

ประการที่ห้า คำว่า *ถูก โดน* **ตำราหลักภาษาไทย** จัดเป็นกริยานุเคราะห์บอกวาจก แต่**ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย** จัดเป็น **คำช่วยกริยา** แสดงความหมายว่าเป็นผู้รับการกระทำ เช่น ‘เขาถูกจับกุมที่บ้านพัก’

ประการที่หก คำว่า *ขึ้น* **ตำราหลักภาษาไทย** จัดเป็นกริยานุเคราะห์บอกอาณัติ

มาลา แต่ตำราบรรทัดฐานภาษาไทยฯ จำแนกให้เป็น คำลงท้าย ชนิดแสดงทัศนภาวะ เช่น ‘ไปนะ’ ‘กินซิ’

ประการที่เจ็ด คำว่า แล้ว ตำราหลักภาษาไทยจัดเป็นกริยานุเคราะห์บอกกาล สมบูรณ์ แต่ตำราบรรทัดฐานภาษาไทยฯ จัดเป็น คำวิเศษณ์สามัญ เช่น ‘ฉันพอแล้ว’

2. กริยานุเคราะห์จัดเป็นกริยาชนิดอื่น

คำบางคำเป็นคำกริยาชนิดกริยานุเคราะห์ตามตำราหลักภาษาไทย ของพระยาอุปกิตศิลปสาร ส่วนตำราบรรทัดฐานภาษาไทยฯ จำแนกว่าเป็นคำกริยาชนิดอื่น ๆ ดังจะอธิบาย ดังนี้

ประการแรก คำว่า เสีย ตำราหลักภาษาไทย จัดเป็นกริยานุเคราะห์บอกอาณัติมาลา เช่น ‘กินเสีย’ แต่ตำราบรรทัดฐานภาษาไทยฯ จำแนกให้เป็น คำกริยาตาม

ประการที่สอง คำว่า มา ตำราหลักภาษาไทย จัดเป็นกริยานุเคราะห์บอกอดีตกาล เช่น ‘เขาทำมานาน’ ส่วนตำราบรรทัดฐานภาษาไทยฯ จำแนกให้เป็น คำกริยาตาม

อย่างไรก็ตาม มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของ คำช่วยกริยา อยู่บ้าง กล่าวคือ ตำราบรรทัดฐานภาษาไทยฯ ยกตัวอย่างคำช่วยกริยาไว้จำนวนไม่มากนักเมื่อเทียบกับตำราหลักภาษาไทย คำบางคำที่เคยจัดอยู่ในคำกริยานุเคราะห์ เช่น ควร น่า พึง เห็นจะ เห็นทีจะ ชะรอย จง อย่า ฯลฯ ไม่ปรากฏในตัวอย่างของคำช่วยกริยา จึงไม่สามารถอ้างอิงได้แน่นอนกว่าตำรานี้จำแนกให้คำเหล่านี้เป็นคำช่วยกริยาหรือไม่ ซึ่งผู้อ่านต้องเทียบเคียงความหมายเอง นอกจากนี้ ตำราดังกล่าวไม่ได้อธิบายความแตกต่างระหว่างคำช่วยกริยากับคำกริยานำ ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกันมาก คำบางคำสามารถใช้แทนกันได้บริบทเดียวกัน ดังที่ได้อภิปรายไว้ในหัวข้อเรื่องคำกริยานำ

ส่วนประเด็นคำถามที่ว่า กริยานุเคราะห์ ควรจัดว่าเป็นคำกริยาหรือไม่ เมื่อพิจารณานิยามของคำกริยา อาจตอบได้ว่ากริยานุเคราะห์ที่ไม่ควรจัดว่าเป็นคำกริยา เพราะไม่มีเนื้อความแสดงอาการของนามหรือสรรพนามเพื่อให้รู้ว่ำนาม หรือสรรพนามนั้น ๆ ทำอะไร เป็นอย่างไร กริยานุเคราะห์ทำหน้าที่เพียงบอกความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์กับกริยาหลักของประโยค เช่น ‘ฉันจะเลิกกับเขา’ คำว่า ‘จะ’ บอกกาลให้ทราบว่า ‘เลิก(กับเขา)’ เป็นเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้น

อนึ่ง ตำราหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร อธิบายว่า คำกริยา หมายถึงคำที่แสดงอาการของนามหรือสรรพนามเพื่อให้รู้ว่ำนาม หรือสรรพนามนั้น ๆ ทำอะไร เป็นอย่างไร (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 83) กริยาทั้งหลายที่จะใช้เกี่ยวข้องกับนามโดยฐานกริยานั้น ต้องเป็นคำแสดงอาการต่าง ๆ ของนามนั้น เล็งถึงอาการของนามที่แสดงขึ้น ปรากฏขึ้น (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 145) ดังนั้นแล้ว จึงไม่ควรถือว่า กริยานุเคราะห์เหล่านี้เป็นคำกริยา ด้วยเหตุที่คำเหล่านี้ไม่สามารถแสดงเนื้อความว่านามหรือสรรพนามกระทำอกกับกริยาใด หรือมีสภาพแบบใด ซึ่งต่างจากคำกริยาทั่วไปอย่างคำว่า *นอน ยิ้ม เขียน ชำ ขุด เปิด ปิด เป็น เหมือน ฯลฯ* ที่เราสามารถมองเห็นลักษณะอาการหรือสภาพของนามได้

คำวิเศษณ์ : ความวิเศษของคำวิเศษณ์

ตำราหลักภาษาไทย ของ พระยาอุปกิตศิลปสารจำแนกคำวิเศษณ์ออกเป็น 10 ชนิด ได้แก่ ลักษณะวิเศษณ์ กาลวิเศษณ์ สถานวิเศษณ์ ประมาณวิเศษณ์ นิยมวิเศษณ์ อนิยมวิเศษณ์ ปฤจฉาวิเศษณ์ ประติชญาวิเศษณ์ ประติเชษฐวิเศษณ์ และประพันธวิเศษณ์ ตำรานี้มีชนิดย่อยของคำวิเศษณ์จำนวนมาก เนื่องจากคำวิเศษณ์ตามตำรานี้มีนิยามชนิดที่เรียกว่า “ครอบจักรวาล” กล่าวคือ คำวิเศษณ์ ในที่นี้ หมายถึง คำจำพวกที่ใช้ประกอบคำอื่นให้มีเนื้อความแปลกออกไป ทั้งประกอบนาม ประกอบสรรพนาม ประกอบกริยา (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 87) ซึ่งจะเห็นว่าคำวิเศษณ์สามารถปรากฏได้หลายบริบทมาก ทั้งปรากฏร่วมกับนามและกริยา

คำวิเศษณ์ประกอบนามหรือสรรพนาม มีดังนี้

ลักษณวิเศษณ์ ใช้ประกอบนามหรือสรรพนาม เพื่อบอกลักษณะหรือสิ่งที่สังเกตได้ เช่น *เตี้ย สูง ต่ำ ฉลาด เร็ว ตาบอด ไส เพราะ ดัง ฉุน ประเปรี้ยว* ในประโยค ‘คนเตี้ยเดินมากับคนสูง’ ‘ระวังพื้นต่ำ’ ‘คนฉลาดย่อมเป็นที่นับถือ’ ‘เขาส่งม้าเร็วไปบอก’ ‘โปรดช่วยเหลือคนตาบอด’ ‘น้ำอยู่ในขวดใส’ ‘เพลงเพราะฟังดีหู’ ‘ดาราดังเสียชีวิต’ ‘เขาไม่ชอบน้ำหอมฉุน’ ‘เธอเหมือนกระต่ายประเปรี้ยว’

กาลวิเศษณ์ ใช้ประกอบนามหรือสรรพนาม เพื่อบอกเวลา แสดงเวลาภายในหน้าภายหลัง หรือปัจจุบัน เช่น *โบราณ เดิมนี่ เมื่อก่อน* ในประโยค ‘นี่คือภูมิปัญญาของ

คนโบราณ’ ‘คนเดี๋ยวนี้ง่กว่าคนเมื่อก่อน’

สถานวิเศษณ์ ใช้ประกอบนามหรือสรรพนาม เพื่อบอกสถานที่ ที่อยู่ ระยะที่ตั้งอยู่ เช่น *ไกล ใกล้ ได้ เหนือ* ในประโยค ‘คนบ้านไกลมาถึงก่อนคนบ้านใกล้’ ‘คนได้พูดกับคนเหนือ’

ประมาณวิเศษณ์ ใช้ประกอบนามหรือสรรพนาม เพื่อบอกจำนวน เช่น *มาก ทั้ง ผอง ทุกผู้ทุกนาม ทั้งปวง* ในประโยค ‘คนมากก็กินมาก’ ‘นั่นเป็นมติของเราทั้งผอง’ ‘พลเมืองทุกผู้ทุกนามเป็นเจ้าของอริปไตย’ ‘ชาติเป็นของคนไทยทั้งปวง’

นิยมวิเศษณ์ ใช้ประกอบนามหรือสรรพนาม เพื่อบอกกำหนดขอบเขตของความหมายชัดเจนว่าเป็นสิ่งนี้นั้นอย่างเดียวกัน หรือเป็นเช่นนี้เช่นนั้นอย่างเดียวกัน เช่น *นี้ นั้น* ในประโยค ‘หนังสือนี้ของใคร’ ‘หมอนั้นเป็นใคร’

อนิยมวิเศษณ์ ใช้ประกอบนามหรือสรรพนาม เพื่อแสดงความไม่กำหนดแน่นอนลงไป เช่น *ไหน ไต ๆ* ในประโยค ‘ฉันอยู่ห้องไหนก็ได้’ ‘ความรักใด ๆ ก็ไม่เหมือนความรักของแม่’

ปฤจฉาวิเศษณ์ ใช้ประกอบนามหรือสรรพนาม เพื่อแสดงความสงสัยหรือใช้ในคำถาม เช่น *ใด อะไร คนไหน* ในประโยค ‘นักศึกษาคคนใดประสงค์จะไปบ้าง’ ‘ตัวอะไรกระโดด’ ‘เด็กคนไหนยังไม่นอนกลางวัน’

นอกจากคำวิเศษณ์จะใช้ประกอบคำนาม คำสรรพนามได้แล้ว ยังใช้ประกอบคำกริยา และคำวิเศษณ์ด้วยกันได้อีกด้วย ดังนี้

คำวิเศษณ์ประกอบกริยาหรือวิเศษณ์ ได้แก่

ลักษณะวิเศษณ์ ใช้ประกอบกริยาหรือวิเศษณ์เพื่อบอกคุณลักษณะ เช่น *สวย เพราะ ดัง ชั่ว คล่องแคล่ว* ในประโยค ‘เธอเขียนสวย’ ‘แกมร้องเพราะ’ ‘เขาตะโกนดัง’ ‘นางแบบเดินช้า’ ‘เขาทำงานคล่องแคล่ว’

กาลวิเศษณ์ ใช้ประกอบกริยาหรือวิเศษณ์ เพื่อบอกเวลา เช่น *ช้า ก่อน หลัง* ในประโยค ‘มาช้าดีกว่าไม่มา’ ‘นอนก่อนตื่นหลัง’

สถานวิเศษณ์ ใช้ประกอบกริยาหรือวิเศษณ์ เพื่อบอกสถานที่ ที่อยู่ ระยะที่ตั้งอยู่ เช่น *ไกล ริม กลาง* ในประโยค ‘เขานั่งไกลจอละมอมไม่เห็น’ ‘เขานั่งริมแต่ต้นน้ำกลาง’

ประมาณวิเศษณ์ ใช้ประกอบกริยาหรือวิเศษณ์ เพื่อบอกจำนวน เช่น *ทั้งหมด* ในประโยค ‘ปลากัดที่เลี้ยงไว้ตายทั้งหมด’ ‘ทั้งแผงนี้เธอซื้อทั้งหมด’

ปดจฉววิเศษณ์ ใช้ประกอบกริยาหรือวิเศษณ์ เพื่อแสดงความสงสัยหรือใช้ในคำถาม เช่น *ทำไม ไย ก็ ไหม* ในประโยค ‘เธอทำทำไม’ ‘ไยเธอไม่จำ’ ‘เธอมีบุตรชายกี่คน’ ‘เธอไปไหม’

ส่วนคำวิเศษณ์ชนิด **ประติษณวิเศษณ์** **ประติเชธวิเศษณ์** และ**ประพจน์วิเศษณ์** จะอภิปรายได้ลำดับถัดไป

ตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** จำแนกคำวิเศษณ์ออกเป็น 4 ชนิดเท่านั้น ได้แก่ **คำวิเศษณ์สามัญ** **คำวิเศษณ์ขยายเฉพาะ** **คำวิเศษณ์แสดงคำถาม** และ**คำวิเศษณ์บอกเวลา** (Panupong, W. et.al., 2012: 41) เนื่องจากตำราดังกล่าว จำกัดหน้าที่ของคำวิเศษณ์ลงเหลือเพียงหน้าที่เป็นหน่วยขยายกริยาเท่านั้น ไม่นับคำที่ขยายคำนาม คำสรรพนามเป็นคำวิเศษณ์ ดังจะอธิบายต่อไปนี้

คำวิเศษณ์สามัญ หมายถึง คำวิเศษณ์ที่ขยายคำกริยาโดยทั่วไป ไม่เฉพาะเจาะจงคำกริยาใดคำกริยาหนึ่ง เช่น *จัง ทีเดียว ก่อน น้อย อีก ไกล แน่ มาก ที่สุด จริง โดยดี อย่างงดงาม เกินไป อย่างลงตัว เหมือนกัน แล้ว เอง กระมัง ทีเดียว เทียว ดังตัวอย่าง* ‘น้องน่ารักจัง’ ‘เขาร้องเพลงเพราะมากที่สุด’ ‘เขาดีเกินไป’ ‘เขาตื่นสาย’ ‘ความฝันอยู่ไกล’

คำวิเศษณ์สามัญเทียบได้กับคำวิเศษณ์ชนิดลักษณวิเศษณ์ กาลวิเศษณ์ และสถานวิเศษณ์ ตามตำรา**หลักภาษาไทย** ของพระยาอุปกิตศิลปสาร แต่ไม่อาจเทียบเคียงได้โดยสมบูรณ์ เนื่องจากตำรา**หลักภาษาไทย** ของพระยาอุปกิตศิลปสาร ไม่ได้แยกคำวิเศษณ์ที่ใช้ประกอบนาม และประกอบกริยาออกจากกัน แต่**คำวิเศษณ์สามัญ**ตาม**ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย** นี้ หมายถึงเฉพาะคำที่ประกอบกริยา หรือวิเศษณ์ด้วยกันเท่านั้น (Phonpradapphet, 2018: 195)

ส่วนลักษณวิเศษณ์ กาลวิเศษณ์ สถานวิเศษณ์ ตาม**ตำราหลักภาษาไทย** ของพระยาอุปกิตศิลปสาร ที่ประกอบนามหรือสรรพนามจะตรงกับ**คำกริยาคุณศัพท์** ของ**บรรทัดฐานภาษาไทย** ดังที่ได้อภิปรายไว้ในหัวข้อเรื่องกริยาคุณศัพท์

นอกจากนี้ ตำราทั้งสองยังเห็นไม่ตรงกันในการจำแนกชนิดของคำของคำว่า *เอง กระมัง ทีเดียว เทียว แน่ แน่นอน* อีกด้วย กล่าวคือ ตำรา**หลักภาษาไทย** ของพระยาอุปกิตศิลปสาร จำแนกให้เป็นคำวิเศษณ์ชนิด **นิยมวิเศษณ์** (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 92) เช่น ‘ฉันเองทำเองแน่แท้ทีเดียว’ แต่**ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย** ระบุว่าคำเหล่านี้คือ **คำวิเศษณ์สามัญ** ดังที่กล่าวมาข้างต้น อนึ่ง คำบอกกำหนดชี้เฉพาะ

ตามตำราบรรทัดฐานภาษาไทย^๑ ซึ่งเทียบได้กับคำนียมวิเศษณ์ตามตำราพระยาอุปกิตศิลปสารนั้น ก็ไม่ปรากฏว่า *เอง กระมัง ที่เดียว เทียว แน่ แน่นอน* เป็นคำบอกกำหนดชี้เฉพาะ

คำวิเศษณ์ขยายเฉพาะ หมายถึง คำวิเศษณ์ที่ใช้ขยายคำกริยาคำใดคำหนึ่งโดยเฉพาะ (Panupong, W. et.al., 2012: 42) ไม่สามารถขยายคำกริยาอื่น ๆ ได้ เช่น คำขยายสีเหลือง *อ้อย* ไม่สามารถปรากฏร่วมกับสีแดงเป็น **แดงอ้อย* ได้ ทั้งนี้ ตำราหลักภาษาไทยไม่ได้ปรากฏชื่อเรียกคำวิเศษณ์ชนิดนี้

คำวิเศษณ์แสดงคำถาม หมายถึง คำวิเศษณ์ที่ใช้แสดงคำถามเกี่ยวกับการกระทำว่ากระทำไปเพราะเหตุใด เวลาใด ลักษณะใด (Panupong, W. et.al., 2012: 43) เช่น *ทำไม เหตุใด เพราะอะไร เพราะเหตุใด ไย ไฉน เหตุไฉน เพราะเหตุไฉน เมื่อไร อย่างไร* คำวิเศษณ์แสดงคำถามในที่นี้เทียบได้กับ **ปฤจฉาวิเศษณ์** ตามตำราหลักภาษาไทย ของพระยาอุปกิตศิลปสาร

คำวิเศษณ์บอกเวลา หมายถึง คำวิเศษณ์ที่ใช้เพื่อบ่งเวลาที่เกิดเหตุการณ์หรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น *กลางวัน กลางวัน ค่ำ ๆ เช้า ๆ พรุ่งนี้ มะรืนนี้ ฯลฯ* (Panupong, W. et.al., 2012: 45) เทียบได้กับ **กาลวิเศษณ์** ตามตำราหลักภาษาไทย ของพระยาอุปกิตศิลปสาร แต่มีความแตกต่างประการสำคัญตรงที่ตำราหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร ไม่ได้จำแนกคำวิเศษณ์ที่ใช้ประกอบนาม และประกอบกริยาออกจากกัน แต่**คำวิเศษณ์สามัญตามตำราบรรทัดฐานภาษาไทย^๒** นี้หมายเอาเฉพาะคำที่ประกอบกริยาหรือวิเศษณ์ด้วยกันเท่านั้น เช่น *ก่อน หลัง* ในประโยคที่ว่า ‘คนก่อนเหมาไปแล้วคนหลังไม่ได้ซื้อ’ *ไม่ถือ* ว่าเป็นคำวิเศษณ์ แต่ในประโยค ‘ออกก่อนหรือออกหลังก็เหมือนกัน จะแย่งกันทำไม’ นับว่าเป็นคำวิเศษณ์ เพราะประกอบคำกริยา ‘ออก’

นอกจากนี้ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย^๓ ยังได้จำแนกคำวิเศษณ์บางชนิดตามตำราหลักภาษาไทยออกไปเป็นคำชนิดอื่น ได้แก่ **ประมาณวิเศษณ์** **นิยมวิเศษณ์** **อนิยมวิเศษณ์** **ประติขยาวิเศษณ์** **ประติเชษฐวิเศษณ์** และ**ประพันธวิเศษณ์** ดังจะอธิบายต่อไปนี้

ประการแรก คำบอกจำนวน เช่น *หนึ่ง สอง หลาย ฯลฯ* และคำบอกลำดับที่ เช่น *แรก สุดท้าย* ที่ตำราหลักภาษาไทยจำแนกให้เป็นคำวิเศษณ์ชนิด **ประมาณวิเศษณ์** นั้น ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย^๔ จัดว่าเป็น คำที่เกี่ยวกับจำนวน เช่น ‘มีนักเรียนได้รับรางวัลที่สอง 2 คน’

ประการที่สอง ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย^๕ ไม่ปรากฏคำวิเศษณ์ชนิด **นิยมวิเศษณ์** แต่เรียกคำขยายนามเพื่อกำหนดชี้เฉพาะว่าคำนามนั้นอยู่ใกล้หรืออยู่ไกลว่า **คำบอก**

กำหนดชี้เฉพาะ มีเพียง 8 คำ ได้แก่ นี นัณ โน่น นุ่น นี นัณ โน่น นุ่น เช่น ‘พวกเรานี่แข็งเลย’ ‘เขานั่นคงไม่รู้’ ‘ไอ้หมอนั่นไปทำอะไรบนเสาไฟโน่น’ ส่วนคำว่า แน่ ที่เดียว เอง ที่ตำราหลักภาษาไทยจัดว่าเป็น นิยมวิเศษณ์ นั้น ตำราบรรทัดฐานภาษาไทยฯ จำแนกไปเป็นคำ วิเศษณ์สามัญ ดังที่อธิบายไว้ข้างต้น อย่างไรก็ตาม คำบอกกำหนดชี้เฉพาะ ในที่นี้มีสาระสำคัญบางประการที่ต่างจากนิยมวิเศษณ์ตามตำราหลักภาษาไทย กล่าวคือ ตำราบรรทัดฐานภาษาไทยฯ ระบุว่าคำบอกกำหนดชี้เฉพาะมีเพียง 8 คำ ในขณะที่ตำราหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสารมีจำนวนมากกว่า โดยได้นับรวมคำประสมอย่างคำว่า ดังนี้ ที่เดียว แท้จริง แน่นอน เช่นนี้ อย่างนี้ อย่างโน้น ทั้งนี้ หมดนี้ หมดนั้น ฯลฯ เป็นคำนิยมวิเศษณ์ด้วย

ประการที่สาม ตำราบรรทัดฐานภาษาไทยฯ เรียกคำขยายนามที่ไม่ระบุระยะใกล้ไกล และไม่ระบุแนชดลงไปว่าเป็นผู้ใด ขึ้นใด ตัวใดว่า คำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ เช่น คำว่า อื่น อื่น ๆ นานา ต่าง ๆ ต่าง ๆ นานา ไต ไหน ในบริบท ‘ฝึกนานาล้วนมีประโยชน์’ ‘คนไหนก็ไม่น่ารักเท่าเขา’ เทียบได้กับ อนิยมวิเศษณ์ ดังที่ปรากฏในตำราหลักภาษาไทย อย่างไรก็ตาม คำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ ในที่นี้มีสาระสำคัญบางประการที่ต่างจาก อนิยมวิเศษณ์ กล่าวคือ ตำราหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสารได้รวมคำว่า ทำไม ฉันทใด ไว้เป็นอนิยมวิเศษณ์ด้วย เช่น ในบริบท ‘เขาจะมาทำไมก็ตามฉันไม่สน’ แต่ตำราบรรทัดฐานภาษาไทยฯ คำว่า ทำไม ไม่นับเป็นคำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ เพราะคำนี้ใช้ประกอบกริยาไม่ได้ใช้ขยายนามตามคำจำกัดความของคำบอกกำหนดไม่ชี้เฉพาะ

ประการที่สี่ ตำราบรรทัดฐานภาษาไทยฯ ไม่ปรากฏคำวิเศษณ์ชนิด ประติชญาวิเศษณ์ เรียกคำที่ปรากฏในตำแหน่งท้ายสุดของประโยค ไม่มีความหมายเด่นชัดในตัว และไม่มีหน้าที่สัมพันธ์กับส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคว่า คำลงท้าย ซึ่งแบ่งเป็น 2 ชนิด ได้แก่ คำลงท้ายแสดงทัศนภาวะ เช่น ละ นะ ซิ ซิ เอะ และคำลงท้ายแสดงมารยาท เช่น ครับ ขอรับ ค่ะ ค่ะ ขา จ๊ะ อย่างไรก็ตาม คำลงท้าย ในที่นี้แตกต่างจากประติชญาวิเศษณ์ ตรงที่ประติชญาวิเศษณ์ หมายถึงคำที่แสดงการรับรองในการเรียกขานและโต้ตอบ อย่างคำว่า ค่ะ ขา ครับ ค่ะ ฯลฯ เท่านั้น ซึ่งเทียบได้กับ คำลงท้ายแสดงมารยาท ส่วน คำลงท้ายแสดงทัศนภาวะ เช่น นะ เอะะ ไม่จัดเป็นประติชญาวิเศษณ์ แต่จัดเป็นคำกริยาชนิดกริยานุเคราะห์ บอกอารมณ์มาลาดังที่อธิบายไว้แล้ว

ประการที่ห้า ตำราบรรทัดฐานภาษาไทยฯ ไม่ปรากฏคำวิเศษณ์ชนิด ประดิษเรวิเศษณ์ เรียกคำที่ใช้บอกปิดหรือไม่ยอมรับ บอกปิดว่า คำปฏิเสธ แบ่งเป็น 2 ชนิด ได้แก่

คำปฏิเสธกริยา เช่น มิ ไม่ หาไม่ หา...ไม่ และคำปฏิเสธข้อความ เช่น มิได้ หามิได้ เปล่า
 ประการที่หก ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย ไม่ปรากฏคำวิเศษณ์ชนิด ประพันธ
 วิเศษณ์ เรียกคำ ที่ ซึ่ง อัน ฯลฯ ที่นำหน้าอนุประโยคชนิดวิเศษณานุประโยค คำเชื่อม
 อนุประโยค ชนิด คำเชื่อมวิเศษณานุประโยค คำเชื่อมวิเศษณานุประโยค ทำหน้าที่ขยาย
 กริยาลี และเป็นส่วนหนึ่งของกริยาลีในประโยคซ้อน เช่น ‘เขาทำงานหนักเพราะอยากมี
 อนาคตที่ดี’ ‘เขาได้รับรางวัลอย่างที่ได้คาดไว้’ (ดังจะอภิปรายในหัวข้อที่เกี่ยวกับคำเชื่อม
 อนุประโยค)

เหตุผลประการสำคัญที่ทำให้จำนวนชนิดของคำวิเศษณ์ในตำราบรรทัดฐานภาษาไทย มีน้อยกว่าตำรา หลักภาษาไทย ของพระยาอุปกิตศิลปสาร คือการให้คำจำกัดความ
 ที่แตกต่างกัน ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย จำกัดหน้าที่ของคำวิเศษณ์ลงเหลือเพียงหน้าที่
 เป็นหน่วยขยายกริยาและวิเศษณ์ด้วยกันเท่านั้น ต่างจากตำราหลักภาษาไทยที่นับรวมคำ
 ที่ขยายคำนาม คำสรรพนามเป็นคำวิเศษณ์ด้วย ทั้งยังกล่าวได้ว่าตำราบรรทัดฐานภาษา
 ไทย มีความ “อยู่กับร่องกับรอย” มากกว่า กล่าวคือ ไม่เรียกคำวิเศษณ์สืบสนปะปนกับคำ
 ชนิดอื่น แต่ตำราหลักภาษาไทยนับรวมเอาคำชนิดอื่นที่ใช้เป็นคำประกอบต่าง ๆ มาเป็น
 คำวิเศษณ์ด้วย เช่น คำนาม ป่า ไม้ หลวง ทะเล คำกริยา ปั่น เขียน เมื่อนำมาประกอบนาม
 เช่น ช้างป่า บ้านไม้ เมืองหลวง เต่าทะเล ปูนปั้น ภาพเขียน ฯลฯ ก็จะกลายเป็นคำวิเศษณ์
 (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 88) ในขณะที่ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย
 ยังคงนับว่าคำเหล่านี้เป็นคำนามหรือคำกริยาตามชนิดเดิม (เป็นคำนาม คำกริยาที่ทำ
 หน้าที่ต่าง ๆ ในประโยค เช่น เป็นส่วนขยายของส่วนหลัก) นอกจากนี้ ตำราบรรทัดฐาน
 ภาษาไทย ยังได้จำแนกคำวิเศษณ์บางชนิดตามตำราหลักภาษาไทยออกไปเป็นคำชนิดอื่น
 เนื่องด้วยคำเหล่านั้นไม่เข้าลักษณะตามหน้าที่ของคำวิเศษณ์ ได้แก่ ประมาณวิเศษณ์
 นิยมวิเศษณ์ อนิยมวิเศษณ์ ประติขณวิเศษณ์ ประติเชษฐวิเศษณ์ และประพันธวิเศษณ์ ดัง
 ที่อธิบายไว้ข้างต้น

คำบุพบท : ความเหมือนที่แตกต่าง

ตำราหลักภาษาไทย ของ พระยาอุปกิตศิลปสาร และบรรทัดฐานภาษาไทย
 อธิบายเรื่อง คำบุพบท ไว้ทั้งเหมือนและต่างกัน พระยาอุปกิตศิลปสาร ให้คำจำกัดความว่า
 คำบุพบท หมายถึง คำชนิดที่ใช้นำหน้านาม สรรพนาม หรือกริยาบางพวกเพื่อบอกตำแหน่ง
 ของคำนาม สรรพนาม หรือกริยาเหล่านั้นว่ามีหน้าที่อะไร (Upakitsinlapasan, Phraya.,

1981: 97) แบ่งเป็น 2 ชนิด ได้แก่ คำบุพบทที่ไม่เชื่อมกับคำอื่น และคำบุพบทที่เชื่อมกับคำอื่น ดังนี้

คำบุพบทที่ไม่เชื่อมกับคำอื่น มีหน้าที่นำหน้าคำอื่น แต่ไม่เชื่อมกับคำอื่นเลย เช่น *ดูกร ดูรา ข้าแต่* ใช้เมื่อกล่าวเรียกผู้ที่จะสนทนาด้วย *ดูกร ดูรา* เป็นคำที่ผู้ใหญ่พูดกับผู้น้อย *ข้าแต่* เป็นคำที่ผู้น้อยพูดกับผู้ใหญ่ เช่น ‘*ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ*’ รวมถึงคำอุทาน *ณะ เฮ้ย ฯลฯ* ที่เป็นคำร้องเรียกนำหน้าคำนามของผู้ถูกร้องเรียก หรือคำอาลพน์ (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 97-99)

คำบุพบทที่เชื่อมกับคำอื่น ทำหน้าที่นำหน้าคำนาม สรรพนาม ทำหน้าที่ต่าง ๆ เช่น บอกความเป็นเจ้าของ บอกสถานที่ เช่นคำว่า *ของ แก่ สำหรับ แห่ง เมื่อ ตั้งแต่ ด้วย กับ โดย ต่อ เพื่อ เฉพาะ ใน นอก Rim กระทั่ง ได้ ใน บน ขอบ ห่าง ขิด เกือบ ลัก ทั้งสิ้น ทั้ง* ดังตัวอย่าง

นำหน้ากรรม เช่น *แก่* ใน ‘เห็นแก่ตัว’ ‘เห็นแก่หน้า’

นำหน้าคำที่เป็นเจ้าของ เช่น *ของ แห่ง* ใน ‘ชีวิตของฉัน’ ‘ความรักแห่งเรา’

นำหน้าบทบอกลักษณะ เช่น *ด้วย ตาม ทั้ง* ใน ‘ติดด้วยท่อนไม้’ ‘ทำตามหน้าที่’ ‘ออกไปทั้งชุดนอน’

นำหน้าบทบอกเวลา เช่น *เมื่อ* ใน ‘เขาตายเมื่อวันอังคารที่แล้ว’

นำหน้าบทบอกสถานที่ เช่น *ณ ใน ใกล้* ใน ‘นัดเจอ ณ จุดรวมพล’ ‘เสียในตู้’ ‘บ้านใกล้วัด’

นำหน้าบทบอกประมาณ เช่น *เกือบ ทั้ง* ใน ‘คนเกือบสามหมื่น’ ‘นักศึกษาทั้งห้อง’

ส่วนตำราบรรทัดฐานภาษาไทยฯ ก็จำแนกให้คำบุพบทเป็นคำชนิดหนึ่งเช่นกัน คำบุพบทในที่นี้ คือคำที่ปรากฏหน้านามวลีและประกอบกันเข้าเป็นบุพบทวลี มีความหมายเพื่อบอกตำแหน่ง หน้าที่ ความเกี่ยวข้อง ความมุ่งหมาย ความเป็นเจ้าของ ฯลฯ ของนามวลีที่สัมพันธ์กับคำกริยา หรือบอกความสัมพันธ์ระหว่างนามวลีกับนามวลีในประโยคเดียวกัน (Panupong, W. et.al., 2012: 51) เช่น *ตรง ขอบ เพราะ เพื่อ กับ ของ แก่ แต่ เมื่อ ตอน* ในประโยค ‘เขาเป็นศิลปินแห่งชาติ’ ‘นี่คือพี่ของฉัน’ แต่คำบุพบทของทั้งสองตำรามีสาระสำคัญบางประการต่างออกไป ดังจะอธิบายต่อไปนี้

ประการแรก คำบุพบทในตำราบรรทัดฐานภาษาไทย มีเพียงชนิดเดียว เทียบได้กับบุพบทที่เชื่อมกับคำอื่น ตามตำราหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร ส่วนคำบุพบทที่ไม่เชื่อมกับคำอื่น เช่น *ดูกร ดูรา ข้าแต่ ฯลฯ* และคำอุทาน *แน่ะ เฮ้ย ฯลฯ* ไม่จัดว่าเป็นคำบุพบท เพราะคำร้องเรียกนำหน้าคำนามของผู้ถูกร้องเรียกเหล่านี้ไม่ได้ทำหน้าที่บอกความสัมพันธ์ระหว่างนามวลีกับนามวลีในประโยคเดียวกัน ไม่บ่งว่าเป็นบทเชื่อมกับคำใดเลย ดังคำจำกัดความของบุพบทตามตำราบรรทัดฐานภาษาไทย

ประการที่สอง แม้ว่าคำบุพบทตามตำราบรรทัดฐานภาษาไทย จะตรงกับคำบุพบทชนิดที่เชื่อมกับคำอื่น ตามตำราหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร แต่ก็มีข้อที่แตกต่างกันในบางสาระ กล่าวคือ ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย ไม่นับรวมคำหน้าบทบอกประมาณ เป็นคำบุพบท แต่ได้จำแนกให้เป็นคำชนิดอื่น เรียกว่า **คำที่เกี่ยวกับจำนวน** ชนิดคำหน้าจำนวน เช่น *เกือบ ราว* ในประโยค ‘คนราวสามหมื่น’ ‘เขาถูกรางวัลเกือบล้าน’

ประการที่สาม ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย ระบุว่าคำว่า *กว่า* เป็นคำบุพบทบอกสิ่งที่ต้องการเปรียบเทียบ เช่น ‘รักคุณเสียยิ่งกว่าใคร’ ‘ฉันชอบอ่านนิยายกว่าเรื่องสั้น’ แต่ตำราหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร ไม่ได้นับว่า *กว่า* เป็นคำบุพบท แต่กลับอธิบายว่าเป็นบทเชื่อมวิเศษนามาประโยค หรือกล่าวได้ว่าเป็น**ประพันธวิเศษณ์** (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 267-269) เพื่อบอกความเปรียบ เช่น ‘เขาสูงกว่าฉัน’ ‘เขารักเมียมากกว่าญาติ’ ด้วยเหตุที่ตำราดังกล่าวอธิบายว่า ประโยคดังตัวอย่างนี้เป็นประโยคชนิดสังกรประโยคที่ละส่วนของประโยคไว้ มาจากประโยคเต็มว่า ‘เขาสูงกว่าฉันสูง’ ‘เขารักเมียมากกว่าเขารักญาติ’ เป็นต้น ดังนั้น คำว่า *กว่า* ในที่นี้ซึ่งเป็นคำเชื่อมข้อความกับข้อความจึงไม่ใช่คำบุพบท ส่วนตำราบรรทัดฐานภาษาไทย เห็นว่า คำว่า *กว่า* เป็นคำใช้ที่เชื่อมคำ ปรากฏหน้านามวลี ‘ฉัน’ และ ‘ญาติ’ คำว่า *กว่า* จึงเป็นคำบุพบท

คำสันธานคือคำเชื่อม แต่คำเชื่อมไม่ใช่คำสันธาน

ตำราหลักภาษาไทย ของพระยาอุปกิตศิลปสาร **คำสันธาน** หมายถึง คำพวกหนึ่งซึ่งใช้ต่อเชื่อมถ้อยคำให้ติดต่อกันเป็นเรื่องเดียวกัน (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 105) ทำหน้าที่เป็นบทเชื่อมต่าง ๆ ได้แก่ เชื่อมคำให้ติดต่อกัน เชื่อมประโยคให้ติดต่อกัน และเชื่อมให้ความติดต่อกัน ดังนี้

ก. เชื่อมคำให้ติดต่อกัน เช่น คำว่า กับ และ หรือ ดังข้อความ ‘อ่านกับเขียน’ ‘กินกับนอน’ ‘ลูกและหลาน’ ‘เขาหรือเธอ’

ข. เชื่อมประโยคให้ติดต่อกัน เช่น คำว่า และ แต่ ดังตัวอย่างประโยค ‘ฉันกินข้าวและนั่งเล่น’ ‘ฉันไปแต่เขามา’

ค. เชื่อมให้ความติดต่อกัน เช่น คำว่า เพราะฉะนั้น เหตุฉะนั้น แต่ทั้งนี้ ทั้ง...และถึง..ก็ ฯลฯ ดังตัวอย่างประโยค

‘ด้วยเหตุที่เขามักแสดงอาการเศร้าใจ หม่นหมอง มีอารมณ์หงุดหงิด ขาดความสนใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบกาย ไม่ยึดต่อสิ่งที่เคยให้ความสุขในอดีต ทั้งยังมีน้ำหนักลดลงมากผิดปกติ ฉะนั้น จึงสันนิษฐานได้ว่าเขามีแนวโน้มที่จะมีภาวะซึมเศร้า’

คำสันธาน สามารถแบ่งประเภทตามเนื้อความได้ ดังนี้

1) สันธานเชื่อมความคล้ายตามกัน เช่น ก็...จึง ครั้น...จึง ครั้น...ก็ เมื่อ...ก็ พอ...ก็ แล้ว และ และ...ก็ ในประโยค ‘ฉันไปเที่ยวและก็กลับมาทำงาน’

2) สันธานเชื่อมความที่แย้งกัน เช่น แต่ แต่ว่า แต่ทว่า ถึง...ก็ กว่า...ก็ ในประโยค ‘ถึงเขาจะจนเขาก็มีความสุข’

3) สันธานเชื่อมความต่างต่อกัน เช่น ฝ่าย ส่วน ฝ่ายว่า ส่วนว่า อนึ่ง ในประโยค ตำราหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร จำแนกคำออกเป็น 7 ชนิด ส่วนตำราบรรทัดฐานภาษาไทยฯ จำแนกออกเป็น 12 ชนิด’

4) สันธานเชื่อมความที่เป็นเหตุผลแก่กัน เช่น จึง ฉะนั้น ฉะนั้น ฉะนั้น...จึง เพราะ ฉะนั้น ในประโยค ‘ไฟดับตลอดทั้งคืนฉันจึงไม่ได้ทำงานที่ค้างไว้’

5) สันธานเชื่อมความที่เลือกเอา เช่น หรือ มิฉะนั้น ไม่เช่นนั้น หรือมิฉะนั้น ไม่...ก็ ในประโยค ‘เธอจะจองตัวเองหรือจะให้ฉันจองให้’

6) สันธานเชื่อมความที่แบ่งรับรอง เช่น ถ้า...ก็ หาก...ก็ ในประโยค ‘ถ้าเธอเห็นแก้ตัวแบบนี้เธอก็จะไม่มีใครคบ’

7) สันธานเชื่อมเพื่อความสละสลวย เช่น อันว่า ก็ อย่างไรก็ดี อย่างไรก็ตาม ในประโยค ‘อันว่าความกรุณาปราณี จะมีใครบังคับก็หาไม่’

คำสันธาน ไม่ปรากฏในตำราบรรทัดฐานภาษาไทย² อย่างไรก็ดี คำสันธานเกือบทุกคำ² เทียบเคียงได้กับ คำเชื่อม ชนิดต่าง ๆ ตามตำราบรรทัดฐานภาษาไทย แต่คำเชื่อมตามตำราบรรทัดฐานภาษาไทย หลายคำไม่ตรงกับคำสันธาน ดังจะอธิบายต่อไปนี้

คำเชื่อม เป็นคำชนิดหนึ่งตามการจำแนกคำของตำราบรรทัดฐานภาษาไทย³ ซึ่งไม่ปรากฏชื่อเรียกคำชนิดนี้ในตำราหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร คำเชื่อมในที่นี้หมายถึง คำที่ใช้เชื่อมคำ วลี ประโยคเข้าด้วยกัน มี 4 ชนิด ได้แก่ คำเชื่อมสมภาค คำเชื่อมอนุประโยค คำเชื่อมเสริม และคำเชื่อมสัมพันธสาร (Panupong, W. et.al., 2012: 53)

1. **คำเชื่อมสมภาค** คือ คำเชื่อมที่ใช้เชื่อมหน่วยทางภาษาตั้งแต่ 2 หน่วยขึ้นไปให้เป็นหน่วยภาษาเดียวกัน หน่วยทางภาษาที่เชื่อมต้องเป็นหน่วยภาษาประเภทเดียวกัน (Panupong, W. et.al., 2012: 53) ทั้งในระดับคำ วลี ประโยคย่อย อนุประโยค ได้แก่ คำว่า *กับ และ หรือ แต่* คำเชื่อมสมภาคเชื่อมหน่วยทางภาษาต่าง ๆ ได้แก่ เชื่อมนามวลีกับนามวลี เช่น *‘ลื่นกับพันพบกันที่ไร่ก็เรื่องใหญ่’* *‘ตากะยายปลูกถั่วปลูกงา’* เชื่อมปริมาณวลีกับปริมาณวลี เช่น *‘เธอจะเอา 22 ออนซ์ หรือ 16 ออนซ์’* เชื่อมวิเศษณ์วลีกับวิเศษณ์วลี เช่น *‘ฉันวาดรูปด้วยสีน้ำอย่างตั้งใจและ(อย่าง)ไม่เคยทำมาก่อน’* เชื่อมกริยาวลีกับกริยาวลี เช่น *‘เธอจะมีความสุขแต่จะมีไม่นาน’* เชื่อมบุพบทวลีกับบุพบทวลี เช่น *‘เธอรักเขาเพราะเงินหรือเพราะนิสัย’* *‘เขาตัดสินใจด้วยความรู้สึกและด้วยจิตวิญญาณของคนเป็นผู้นำพิพากษา’* เชื่อมประโยคย่อยกับประโยคย่อย เช่น *‘เขาเชียร์ลิเวอร์พูลแต่ฉันเชียร์มาดริด’* เชื่อมอนุประโยคกับอนุประโยค เช่น *‘คนที่เรารักกับที่รักเราอาจจะไม่ใช่คนคนเดียวกัน’*

คำเชื่อมสมภาค ไม่ปรากฏในตำราหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร คำเชื่อมสมภาคอาจเทียบได้กับ คำว่า *แต่ กับ และ หรือ* ของคำสันธานชนิดที่ใช้เชื่อมคำให้ต่อกัน และสันธานที่ใช้เชื่อมประโยคให้ติดต่อกัน (ดูตัวอย่างในข้อ ก. และ ข. ใน หน้า 51) แต่ไม่รวมสันธานที่ใช้เชื่อมความให้ติดต่อกัน (ดูตัวอย่างในข้อ ค. ใน หน้า 51)

² ยกเว้นคำว่า *หรือ* ที่ใช้ในความถามซึ่งย่อความข้างท้ายที่ตรงกันข้ามไว้ เช่น *‘ท่านอยากมีเรื่องหรือ’* มาจากประโยคเต็มว่า *‘ท่านอยากมีเรื่องหรือท่านไม่อยากมีเรื่อง’* ตำราของพระยาอุปกิตศิลปสาร อธิบายว่า คำว่า *หรือ* ในประโยคที่ละความไว้นี้ก็นับว่าเป็นสันธานด้วย (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 107) แต่ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย ไม่ได้อธิบายประเด็นนี้ไว้

2. คำเชื่อมอนุประโยค คือ คำที่นำหน้าอนุประโยคในประโยคซ้อน แล้วทำหน้าที่ร่วมกันเป็นส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคหลัก คือ อาจเป็นหน่วยประธาน หน่วยกรรม หน่วยเติมเต็ม หรือส่วนขยายส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคหลัก (Panupong, W. et.al., 2012: 55) คำเชื่อมอนุประโยค มี 3 ชนิด เรียกชื่อตามชนิดของอนุประโยคในประโยคความซ้อน ตามตำราหลักภาษาไทย ของพระยาอุปกิตศิลปสาร ได้แก่ **คำเชื่อมนามานุประโยค** **คำเชื่อมคุณานุประโยค** และ **คำเชื่อมวิเศษนानุประโยค** ดังนี้

คำเชื่อมนามานุประโยค คือคำเชื่อมที่นำหน้าอนุประโยคชนิดนามานุประโยค ได้แก่ ที่ ว่า ให้ ที่ว่า เช่น ‘ที่เธอทำอย่างนั้นดีแล้ว’ ‘เขาพูดว่าเขาจะมา’

คำเชื่อมคุณานุประโยค คือ คำเชื่อมที่นำหน้าอนุประโยคชนิดคุณานุประโยค ได้แก่ ที่ ซึ่ง อัน เช่น ‘ผู้หญิงสวยที่พูดจาอ่อนหวานจะดูสวยงามขึ้นไปอีก’ ‘อุบัติเหตุซึ่งไม่ควรจะเกิดก็มาเกิด’

คำเชื่อมวิเศษนานุประโยค คือ คำเชื่อมที่นำหน้าอนุประโยคชนิดวิเศษนานุประโยค มีหลายคำ เช่น เพราะ ถ้า จน จนกระทั่ง เมื่อ ขณะที่ เช่น ‘เขาทำงานหนักเพราะอยากมีอนาคตที่ดี’ ‘ถ้าหิมาไม่ตกเราจะไปเดินเล่นกัน’ ‘เขาอยู่รอเธอจนกระทั่งงานเลิก’

คำเชื่อมอนุประโยค ไม่ปรากฏในตำราหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร เนื่องจากตำราดังกล่าวจัดว่าคำเหล่านี้เป็นคำชนิดอื่น ดังจะอธิบายต่อไปนี้

คำว่า ที่ ซึ่ง อัน ที่เป็นคำเชื่อมคุณานุประโยคตามตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** ถูกจำแนกให้เป็นคำสรรพนามชนิด **ประพจน์สรรพนาม** ตามตำราพระยาอุปกิตศิลปสาร

คำว่า ที่ ว่า ให้ ที่ว่า ที่เป็นคำเชื่อมนามานุประโยคตามตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** ถูกจำแนกให้เป็นคำวิเศษณ์ชนิด **ประพจน์วิเศษณ์** ตามตำราพระยาอุปกิตศิลปสาร

คำว่า เพราะ ถ้า จน จนกระทั่ง เมื่อ ขณะที่ ที่เป็นคำเชื่อมวิเศษนานุประโยคตามตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** ถูกจำแนกให้เป็นคำวิเศษณ์ชนิด **ประพจน์วิเศษณ์** และเป็นทั้งคำสันธาน ในบริบทเดียวกัน ตามตำราพระยาอุปกิตศิลปสาร

3. คำเชื่อมเสริม คือ คำเชื่อมที่เพิ่มขึ้นเพื่อให้หน่วยภาษา 2 หน่วย สัมพันธ์กันได้ชัดเจนขึ้น คำเชื่อมเสริม ได้แก่ จึง เลย ถึง ก็ (Panupong, W. et.al., 2012: 58) เช่น ‘กินนั้นนะสิ’ ‘ก็เธอเคยพูดเอง ฉะนั้นเลยทำตามที่เธอพูด’ ‘เราต่างก็ถึง’ ‘ก็ถ้ามันเลวนักก็ไม่ต้องไปคบกับมัน’ ‘ทำไม่ปานนี้ถึงยังไม่เสร็จอีก’ ‘ทำไม่เธอถึงไม่พูด’ ‘เขาเข้าใจชีวิตเขาจึง

มีความสุข’

คำเชื่อมเสริมเหล่านี้เป็นคำที่ไม่มีเนื้อความสำคัญในประโยค ปรากฏขึ้นมาลอย ๆ สามารถละไว้ได้ อาจปรากฏหน้าประโยคหรือหน้าวลีก็ได้

คำเชื่อมเสริม ไม่ปรากฏในตำรา**หลักภาษาไทย**ของพระยาอุปกิตศิลปสาร คำเชื่อมเสริมบางคำในที่นี้ ตามตำรา**หลักภาษาไทย**ของพระยาอุปกิตศิลปสาร เรียกว่า **คำสันธาน** ชนิดที่ใช้เชื่อมความคล้ายตามกัน เชื่อมความเป็นเหตุเป็นผลกัน เชื่อมความแบ่งรับรอง มักปรากฏคู่กับคำเชื่อมอนุประโยค *เพราะ ครั้น ถ้า* เป็นคำว่า *เพราะ...จึง ครั้น...ก็ เพราะ...เลย เพราะ...ถึง* และเทียบได้กับ คำสันธานชนิดเชื่อมเพื่อให้ความสละสลวย เช่น ‘เราก็เป็นมนุษย์คนหนึ่ง’

4. คำเชื่อมสัมพันธสาร คือ คำเชื่อมประโยคตั้งแต่ 2 ประโยค ขึ้นไปให้รวมกันเป็นสัมพันธสารเดียวกัน เช่น *กล่าวคือ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ตามเสีย แม้กระนั้น ในที่สุด แต่ทว่า อนึ่ง ทั้งนี้* (Panupong, W. et.al., 2012: 59) รวมถึงคำที่มีรูปเหมือนกับคำเชื่อมชนิดอื่น ๆ ได้แก่ *และ แล้ว ก็* เช่น

“สิ่งที่พวกเขาคิดว่าเป็นเป้าหมายสุดท้ายจึงไม่เคยสุดท้ายจริง ๆ เสียที และพวกเขาก็เสียเวลาในชีวิตไปกับการค้นหาที่ไร้ความหมาย กระโดดจากสิ่งหนึ่งไปยังอีกสิ่งหนึ่งราวกับสิ่งเหล่านั้นคือก้อนหินมากมายในแม่น้ำ รอให้พวกเขากระโดดข้ามไปไม่รู้จบ โดยสรุปแล้ว คนที่คอยไล่ตามสิ่งนั้นสิ่งนี้ไปเรื่อย ๆ จะติดกับดักของอนาคต...”

จาก การกลับมาของเข้าชายหนุ่มน้อย (Mekphaibun, S. 2017: 72-73)

คำเชื่อมสัมพันธสาร ไม่ปรากฏในตำรา**หลักภาษาไทย** แต่เทียบได้กับ คำสันธาน ที่เชื่อมให้ความติดต่อกัน เพื่อความสละสลวย เช่น *อันว่า ก็ อย่างไรก็ตามก็ตาม และ คำสันธานเชื่อมความต่างต่อกัน เช่น อนึ่ง อีกประการหนึ่ง*

จากคำอธิบายข้างต้น จะเห็นได้ว่า **คำสันธาน** และ**คำเชื่อม** มีสาระสำคัญแตกต่างกันในหลายประเด็น ซึ่งแต่ละตำราต่างก็มีเหตุผลและคำอธิบายที่เข้าใจได้ แต่อย่างไรก็ตาม พบประเด็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่นำตั้งข้อสงสัยสำหรับตำรา**หลักภาษาไทย**ของพระยาอุปกิตศิลปสาร นั่นคือ ตำราดังกล่าวอธิบายว่าคำบางคำเป็นทั้ง**คำสันธาน**และ**เป็นทั้งประพันธวิธีพิเศษ** ทั้งที่เป็นคำคำเดียวกัน อยู่ในบริบทเดียวกัน เช่น ‘**เพราะ**น้ำน้อยจึงซึม’ ‘**ด้วยว่า**เขาคบเพื่อนเลวเขาจึงพลอยเลวไหล’ ‘**คำที่**เขาเป็นคนประหยัดเขาจึงออม

เงินได้มาก' คำว่า *เพราะ ด้วยว่า ค่าที่* รวมถึงคำอื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน เช่น *เหตุเพราะ เหตุว่า ด้วย เพราะ ว่า เหตุที่* ตามตำราหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร จัดว่าเป็น คำสันธานที่ใช้เชื่อมความที่เป็นเหตุเป็นผลกัน แต่ในขณะเดียวกันก็จัดว่าคำเหล่านี้เป็นคำ ประพันธวิเศษณ์ ด้วยเพราะถือว่าเป็นบทขยายกริยา (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 2524: 95)

นอกจากนี้ยังพบประเด็นปัญหาในคำว่า *เมื่อ* ในบริบทที่ว่า 'เมื่อฝนหยุดตกเขา(ก็) ไปข้างนอก' ตำราเดียวกันนี้จัดว่าคำว่า *เมื่อ* เป็นคำสันธานชนิดเชื่อมความคล้อยตามกัน (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981:106) แต่เมื่ออธิบายเรื่องประโยคสังกรประโยคที่มีวิเศษณานุประโยคเป็นอนุประโยค กลับอธิบายว่า คำว่า *เมื่อ* เป็นประพันธวิเศษณ์เช่นกัน (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 298)

ตัวอย่างข้างต้นจะเห็นความขัดแย้ง ช้ำซ้อน ของตำราหลักภาษาไทย ตำราดังกล่าวไม่จำแนกเด็ดขาดว่าเป็นคำดังตัวอย่างที่ยกมาเป็นคำชนิดใดระหว่างคำประพันธวิเศษณ์กับคำสันธาน ในขณะที่ยก**บรรทัดฐานภาษาไทยฯ** จำแนกเด็ดขาด โดยจัดว่า *เพราะ ด้วยว่า ค่าที่ เหตุเพราะ เหตุว่า ด้วย เพราะ ว่า เหตุที่ ตามที่ เมื่อ* ฯลฯ ที่ทำหน้าที่เชื่อมประโยคเข้าด้วยกัน ขยายกริยาลิขของประโยค เป็น คำเชื่อมอนุประโยค ชนิดวิเศษณานุประโยค ไม่เรียกปะปนกับคำชนิดอื่น

ดูกร ท่านทั้งหลาย คำว่า *ดูกร ดูรา* ฯลฯ เป็นคำอุทานหรือไม่

ตำราหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสารและ**บรรทัดฐานภาษาไทยฯ** อธิบายคำอุทานไว้แตกต่างกัน พระยาอุปกิตศิลปสาร ให้คำจำกัดความ คำอุทาน ว่าคำพวกหนึ่งที่ถูกเปล่งออกมา แต่ไม่มีความแปลเหมือนคำชนิดอื่น เป็นแต่ให้ทราบความต้องการหรือสนใจใคร่ (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 109) มี 2 ชนิด ได้แก่ อุทานบอกอาการ และอุทานเสริมบท

อุทานบอกอาการ ใช้เพื่อบอกอาการเวลาพูดจากันในโอกาสต่าง ๆ ได้แก่ ร้องเรียก แสดงความโกรธเคือง ประหลาดใจ ดีใจ ตกใจ สงสาร ใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์ข้างท้าย เช่น *ซิ! ชิบะ! อุ๊! โอ! พุ! โอ! บ๊ะ! อ๊ะ! แหม! อนิจจัง! อนิจจา! เอ๊ะ! ฮะ! โอ! เอ้อ! ไ้! อ้อ! หือ! เออเน! ทือ! หนอ!* รวมถึงใช้ในบทประพันธ์ให้สละสลวย ได้แก่ *อ้าว! ไอ้! แอ! เฮย! แล! นา! นะ! เอย! เอ้ย!* ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อ้าวรณแอร่มระเรื้อรู่จี ประคุมโนกริมย์ระตี ณ แกรกรัก (มัทนะพาธาคำฉันท์)
 เถลิงฉัตรจตุรพิริย์, เรียงคั่ง ขุเฮย (ลิลิตตะเลงพ่าย)

อุทานเสริมบท คือ คำอุทานที่ใช้เป็นถ้อยคำเสริมขึ้น เป็นอุทานที่ผู้พูดไม่ต้องการเนื้อความ แต่กล่าวเพื่อให้เป็นคำคล้องจอง และมีจำนวนพยางค์ที่เพิ่มขึ้นสมดุลในถ้อยคำนั้น เช่น แขนเงิน แขนแมน ดิบดี ไม่รู้ไม่ชี้ ธุระกงการ ไม่ต้องใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์ (!) ข้างท้าย

ส่วนตำราบรรทัดฐานภาษาไทยฯ อธิบายว่า คำอุทาน เป็นคำชนิดหนึ่งเช่นกัน แต่มีสาระสำคัญต่างจากคำอุทานตามตำราพระยาอุปกิตศิลปสาร กล่าวคือ คำอุทาน ในที่นี้ หมายถึง คำที่เปล่งออกมาเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ เช่น สะเทือนใจ ตกใจ ดีใจ เห็นใจ ประหลาดใจ สงสาร สงสัย (Panupong, W. et.al., 2012: 63) จากนิยามดังกล่าว จะเห็นว่า คำอุทาน ในที่นี้มีเพียงลักษณะเดียวคือเป็นคำแสดงอารมณ์ เท่านั้น เช่น คำว่า โอ! ว้าย! โอ้! ไชโย! โอโฮ! ตายจริง! ตายละว้า! เซอะ! ทุเรศ! ฯลฯ ไม่นับรวมคำที่ใช้เพื่อความสละสลวยในบทประพันธ์อย่าง อ้าว! โอ้! แฮ! เฮย! แล! นา! นะ! เอย! เอ้ย! และคำอุทานเสริมบท เช่น แมน ในคำว่า แขนแมน เป็นคำอุทานด้วย เพราะคำจำพวกหลังนี้ไม่ได้แสดงอารมณ์ดังคำจำกัดความข้างต้น อีกทั้งยังไม่ใช้ปะปนกับคำชนิดอื่นดังที่ตำราหลักภาษาไทยเรียกคำอุทานบางคำปะปนกับคำบุพบท เช่น ‘แนะ! ท่านทั้งหลายฟังทางนี้’ ‘เฮ้ย! เอ็ง’ ฯลฯ คำอุทาน แนะ! เฮ้ย! ในที่นี้ จัดเป็นคำบุพบทที่ไม่เชื่อมกับคำอื่นในทำนองเดียวกับ *ดูกร ข้าแต่* (Upakitsinlapasan, Phraya., 1981: 97)

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาการเปรียบเทียบการจำแนกชนิดของคำในภาษาไทยระหว่างตำราไวยากรณ์แนวเดิมคือตำราหลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร กับหนังสืออุเทศภาษาไทย ชุด บรรทัดฐานภาษาไทยฯ เล่ม 3 พบว่าตำราทั้งสองมีแนวคิดในการจำแนกชนิดของคำที่ต่างกันหลายประเด็น ดังสรุปได้ต่อไปนี้

1. คำที่เข้าลักษณะของสมุหนามตามคำอธิบายของตำราแนวเดิม ถูกจัดให้เป็นคำนามชนิดอื่นตามตำราบรรทัดฐานภาษาไทยฯ ได้แก่ คำลักษณนาม คำนามสามัญ และคำนามวิสามัญ ในทัศนะของผู้เขียน เข้าใจว่ามีเหตุผลสำคัญสองประการ ได้แก่ *ประการ*

แรก ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย ไม่ได้คำนึงว่าคำนามที่บอกการรวมกลุ่มของนามจะปรากฏตำแหน่งใด ปรากฏหน้านาม หรือหลังนาม ก็เรียก ลักษณะนาม ทั้งสิ้น *ประการที่สอง* ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย ไม่ได้มีแนวคิดที่นามวลีที่เป็นชื่อสถานที่ ซึ่งเป็นผู้กระทำกริยา หรือรับการกระทำของกริยาในประโยคคือนามวลีที่เป็น ‘สมุห’ หรือนามที่เป็นกลุ่ม กอง หมู่ พวก เพราะนามวลีนั้น ๆ อาจนามเป็นเอกพจน์ก็ได้ จึงไม่เรียกนามวลีเหล่านั้นว่า สมุหนาม ทั้งเพื่อไม่ให้เกิดความ “ลัคลั่น” กับนามชนิดนามสามัญและนามวิสามัญ

2. ตำราทั้งสองเรียกคำนามที่แบ่งฝ่ายนามออกเป็นส่วน ๆ ต่างกัน ตำราหลักภาษาไทยเรียกว่า **วิภาคสรรพนาม** ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย เรียกว่า **คำสรรพนามแยกฝ่าย** แต่ตำราทั้งสองเห็นตรงกันเกี่ยวกับการใช้ *ต่าง บ้าง กัน* ในหลายกรณี กล่าวคือ ต่างก็เห็นว่าคำเหล่านี้ใช้แทนนามข้างหน้าเพื่อจำแนกนามนั้นออกเป็นส่วน ๆ มีวิธีการใช้ที่เหมือนกัน อย่างไรก็ตาม มีประเด็นที่ทั้งสองตำราเห็นแย้งกัน กล่าวคือ การใช้ *ต่าง* ในโครงสร้าง นาม/สรรพนาม + *ต่าง* + นาม + *ต่าง* + กริยา เช่น ‘เราต่างคนต่างอยู่’ และการใช้ *บ้าง* ในโครงสร้าง นาม/สรรพนาม + กริยา + *บ้าง* + กริยา + บ้าง เช่น ‘ผ้าพวกนั้นรีดบ้าง ไม่รีดบ้าง’ ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย ยังเห็นว่า *ต่าง บ้าง* ที่ปรากฏในโครงสร้างต่อไปนี้ นับเป็นคำสรรพนามแยกฝ่าย ในขณะที่ตำราพระยาอุปกิตศิลปสารเห็นว่า *ต่าง บ้าง* ในบริบทข้างต้น เป็นคำชนิดอื่น คือ **คำวิเศษณ์**

3. ประเด็นคำถามว่า **ประพันธสรรพนาม** ควรจัดอยู่ในหมวดคำสรรพนามหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการให้คำจำกัดความของคำสรรพนาม ซึ่งทั้งสองตำราเห็นตรงกันว่า คำสรรพนาม คือ คำแทนนามที่กล่าวมาแล้วก่อนหน้า เมื่อพิจารณาคำจำกัดความประพันธสรรพนาม ตำราหลักภาษาไทยพระยาอุปกิตศิลปสารที่ว่าสรรพนามใช้ **แทนนาม** ที่ติดกันข้างหน้า เช่น ‘ฉันชอบคนที่ขยัน’ คำว่า *ที่* ในที่นี้ แทนนาม *คน* ในประโยคหลังที่ว่า ‘ฉันชอบคน คนขยัน’ ในแง่นี้ หากจำแนกว่าประพันธสรรพนามเป็นสรรพนามชนิดหนึ่งก็มีเหตุผลที่อธิบายได้ แต่อย่างไรก็ตาม ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย ไม่ได้เห็นพ้องในประเด็นนี้ กล่าวคือ ตำราดังกล่าวเห็นว่าคำที่เข้าลักษณะของคำประพันธสรรพนามตามตำราแนเดิมไม่ได้ทำหน้าที่แทนนาม หากแต่ทำหน้าที่ขยายนามที่อยู่ติดกันข้างหน้า จึงนับเป็นคำชนิดอื่น เรียกว่า **คำเชื่อมอนุประโยค** ที่นำหน้าอนุประโยคชนิดคุณานุประโยค

4. **คำกริยาคุณศัพท์** ไม่ปรากฏในหมวดคำกริยาตามตำราของพระยาอุปกิตศิลปสาร คำกริยาที่เข้าลักษณะคำกริยาคุณศัพท์ เช่น ‘เขาเก่ง’ ‘เธอรวย’ ‘ฉันสวย’ ตรงกับ **คำวิเศษณ์** ตามตำราของพระยาอุปกิตศิลปสาร ซึ่งตำราดังกล่าวไม่จำกัดว่าคำวิเศษณ์

ต้องประกอบคำชนิดใด ทั้งยังเรียกปะปนกับคำกริยาชนิดอกรรมกริยาอีกด้วย ตำราดังกล่าวอธิบายว่าคำเหล่านี้เป็นวิเศษณ์ที่ทำหน้าที่เป็นอกรรมกริยา ในขณะที่ตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** จำแนกหมวดคำชนิดต่าง ๆ ออกจากกันชัดเจน ไม่เรียกปะปนกันระหว่างกริยากับวิเศษณ์ ทั้งยังระบุแน่ชัดว่าคำวิเศษณ์ ทำหน้าที่ขยายกริยาเท่านั้น

5. คำกริยานำ คำกริยาตาม เป็นคำกริยาชนิดใหม่ที่ไม่ปรากฏในตำรา**หลักภาษาไทย** แต่ไม่ได้หมายความว่าคำเหล่านี้ไม่เคยปรากฏในสารบบคำไทย คำกริยาเหล่านี้ปรากฏในตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** เนื่องจากตำราดังกล่าวได้จัดกลุ่มคำกริยาใหม่ โดยใช้เกณฑ์การปรากฏร่วมกับหน่วยกรรม คำกริยาทั้งสองชนิดนี้ จัดอยู่ในคำกริยาประเภทไม่มีหน่วยกรรม แต่คำบางคำที่ตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** จัดว่าเป็นกริยาชนิดนี้ ตำราเดิมจัดให้เป็นคำกริยาชนิดอื่น เช่น คำว่า *อยาก* ตำรา**หลักภาษาไทย**จัดให้เป็นสกรรมกริยา คำว่า *เสีย* *มา* ตำรา**หลักภาษาไทย**จำแนกให้เป็นกริยานุเคราะห์

6. ประเด็นคำถามว่ากริยานุเคราะห์เป็นคำกริยาหรือไม่ บทความนี้เห็นว่ากริยานุเคราะห์ที่ไม่เป็นคำกริยา เพราะคำส่วนใหญ่มีความหมายและหน้าที่ไม่สอดคล้องกับคำจำกัดความของคำกริยาไม่ว่าจะเป็นคำนิยามตามตำราเดิมหรือตำราใหม่ มีเพียงบางคำเท่านั้นที่เข้าลักษณะคำกริยา เช่น *อยาก เสีย มา*

7. ตำรา**หลักภาษาไทย**ของพระยาอุปกิตศิลปสารนี้มีคำวิเศษณ์หลายชนิดเนื่องจากคำวิเศษณ์ตามตำรานี้มีลักษณะ “ครอบจักรวาล” มาก ทั้งในแง่ความหมายและการปรากฏร่วมกับคำอื่น ๆ ในแง่ความหมาย คำวิเศษณ์คือคำที่บอกลักษณะทางกายภาพที่สังเกตเห็นได้ บอกเวลา บอกสถานที่ บอกจำนวน บอกลำดับ บอกความกำหนดแน่นอน ไม่แน่นอน บอกความสงสัย ในแง่การปรากฏ คำวิเศษณ์ในที่นี้ ประกอบนาม สรรพนาม หรือประกอบกริยา ก็เรียกวิเศษณ์ ด้วยเหตุนี้ที่คำวิเศษณ์ครอบคลุมคำหลายชนิด จึงเกิดปัญหาความ “ซ้ำซ้อน” กับคำชนิดอื่นในตำราเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็น คำนาม คำกริยา คำสันธาน ในขณะที่**บรรทัดฐานภาษาไทย** มีคำวิเศษณ์เพียง 4 ชนิด เนื่องจากตำราดังกล่าวจำกัดหน้าที่ของคำวิเศษณ์ลงเหลือเพียงหน้าที่เป็นหน่วยขยายกริยาและวิเศษณ์ด้วยกันเท่านั้น

8. ตำราทั้งสองมีคำชนิด **คำบุพบท** เหมือนกัน และทั้งสองตำราต่างก็เห็นว่าคำบุพบทคือคำที่ปรากฏหน้านามเพื่อบอกความหมายต่าง ๆ เช่น บอกตำแหน่งแห่งที่ บอกเวลา บอกผู้เป็นเจ้าของ ฯลฯ มีวิธีการใช้ที่เหมือนกัน ในโครงสร้าง *นามวลี/กริยาวลี + คำบุพบท* + *นามวลี* เช่น ‘ที่รักของผม’ ‘ขอลงตรงนี้’ ฯลฯ แต่อย่างไรก็ตามคำบุพบทของทั้ง

สองตำรามีสาระสำคัญบางประการแตกต่างกัน กล่าวคือ บุปผทนต์ในตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** นี้มีเพียงชนิดเดียว เทียบได้กับบุพผทนต์ที่เชื่อมกับคำอื่น และคำบางคำที่ตามตำรา**หลักภาษาไทย**ของพระยาอุปกิตศิลปสารนับว่าเป็นคำบุพผทนต์นั้น ตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** นับว่าเป็นคำชนิดอื่น เช่น *เกือบ รว* และยังนับว่าคำว่า *กว่า* เป็นคำบุพผทนต์ ต่างจากตำราแนวเดิมที่จัดว่าเป็นประพันธวิเศษณ์

9. **คำสันธาน** เป็นคำชนิดหนึ่งของตำรา**หลักภาษาไทย**ซึ่งไม่ปรากฏในตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** อย่างไรก็ดี คำสันธานแทบทุกคำเทียบเคียงได้กับคำเชื่อมชนิดต่าง ๆ ตามตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** แต่คำเชื่อมตามตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** หลายคำไม่ใช่คำสันธาน เช่น คำเชื่อมอนุประโยคนามานุกรมประโยค และคำเชื่อมคุณานุประโยค ไม่สามารถเทียบได้กับคำสันธาน ส่วนคำเชื่อมวิเศษณานุประโยคบางคำ ตำรา**หลักภาษาไทย** นับว่าเป็นคำสันธานชนิดเชื่อมความเป็นเหตุเป็นผล แต่ในขณะเดียวกันก็นับเป็นประพันธวิเศษณ์ด้วย ตำรา**หลักภาษาไทย**ของพระยาอุปกิตศิลปสารไม่จำแนกเด็ดขาดว่าคำใดเป็นคำชนิดใดทั้ง ๆ ที่ปรากฏในบริบทเดียวกัน

10. ตำรา**หลักภาษาไทย**ของพระยาอุปกิตศิลปสารนับว่า *ดูกร ดูรา* ฯลฯ เป็น**คำอุทาน**จำพวกหนึ่ง แต่**บรรทัดฐานภาษาไทย** ไม่นับรวมเป็นคำอุทาน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการให้คำจำกัดความของคำอุทาน ซึ่งตำรา**หลักภาษาไทย**ให้นิยามไว้ค่อนข้างกว้างว่า คำอุทานคือคำที่เปล่งออกมาเพื่อให้ทราบความต้องการ หรือนิสัยใจคอ ดังนั้น *ดูกร ดูรา* ซึ่งเป็นคำร้องเรียกผู้ที่จะพูดด้วยจึงเข้าลักษณะตามนิยามนี้เพราะเป็นคำที่ร้องเรียกให้ผู้ฟังทราบความต้องการ เช่น ต้องการให้ฟัง ในประโยค ‘*ดูกร* สหาย ท่านจงฟัง’ เป็นต้น แต่หากยึดถือนิยามคำอุทานของ**บรรทัดฐานภาษาไทย** ที่ว่า คำอุทานคือคำที่เปล่งออกมาเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ เช่น สะเทือนใจ ดีใจ เห็นใจ ประหลาดใจ สงสาร สงสัย เจ็บปวด คำว่า *ดูกร ดูรา* นี้ไม่ควรนับว่าเป็นคำอุทาน

อภิปรายผล

ตำรา**หลักภาษาไทย**ของพระยาอุปกิตศิลปสาร และ**บรรทัดฐานภาษาไทย** จำแนกชนิดของคำในภาษาไทยต่างกัน เนื่องจากทั้งสองตำรามีเกณฑ์ในจำแนกคำต่างกัน ทั้งเกณฑ์ความหมาย หน้าที่ ตำแหน่งการปรากฏ การปรากฏร่วมกับคำอื่น ๆ ในประโยค พระยาอุปกิตศิลปสารจำแนกคำตามแนวไวยากรณ์แนวเดิมของอังกฤษ (Traditional

grammar) โดยใช้เกณฑ์ในการจำแนกหลายเกณฑ์ โดยมีเกณฑ์ความหมายของคำเป็นหลักเกณฑ์ในการจำแนก ทั้งยังพิจารณาความสัมพันธ์กับคำอื่นในบริบทเดียวกัน ซึ่งพบปัญหาความ “สับสน” ในบางกรณี เช่น คำคำเดียวกันในบริบทเดียวกันถูกจำแนกเป็นคำต่างชนิดกัน หรือคำชนิดเดียวกันแต่กลับมีหน้าที่และตำแหน่งการปรากฏต่างกัน ดังที่ได้อภิปรายไว้แล้ว ส่วนตำรา**บรรทัดฐานภาษาไทย** จำแนกคำออกเป็น 12 ชนิด ซึ่งมีจำนวนมากกว่าตำรา**หลักภาษาไทย**ที่มีเพียง 7 ชนิด เนื่องจาก**ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย** นี้ ให้ความสำคัญกับหน้าที่ ตำแหน่งของคำ การปรากฏร่วมกับคำอื่นในฐานะส่วนหนึ่งของหน่วยประโยคเป็นหลักในการจำแนกคำ จากการศึกษา พบว่าตำรานี้พยายามแก้ปัญหาความ “ซ้ำซ้อน” ของตำราเดิม แต่อย่างไรก็ตาม พบว่ามีประเด็นปัญหาในการจำแนกคำตาม**ตำราบรรทัดฐานภาษาไทย** เช่นกัน เช่น ความไม่ชัดเจนของการจำแนกคำกริยานำบางคำกับคำช่วยกริยา คำกริยากรรมบางคำกับคำกริยาคุณศัพท์ เป็นต้น อีกทั้งยังไม่อธิบายว่าคำบางคำที่เคยปรากฏในชนิดย่อยของคำของตำราเดิม ควรถูกจำแนกให้เป็นคำชนิดใดตามตำราใหม่ เนื่องจากหมวดคำย่อนั้น ๆ ไม่ปรากฏในตำราใหม่ เช่น คำบุพบทชนิดไม่เชื่อมกับคำอื่น คำกริยาสภาวะมาลา คำกริยานุเคราะห์บางคำ หรือประเด็นเรื่องกริยาสภาวะมาลา เป็นต้น

อย่างไรก็ดี บทความนี้มีได้มีจุดประสงค์เพื่อชี้แนะหรือสรุปว่าการจำแนกชนิดของคำตามตำราใดถูกต้องเหมาะสมกว่าตำราใด เพียงแต่นำเสนอให้เห็นข้อแตกต่างของการจำแนกชนิดของคำในประเด็นสำคัญของทั้งสองตำรา รวมถึงแสดงทัศนพิจารณาการจำแนกชนิดของคำที่ผู้เขียนเห็นว่ายังสับสน และมีข้อโต้แย้งที่พบได้ในตำราทั้งสอง ซึ่งข้อโต้แย้งหรือประเด็นคำถามที่เกิดขึ้นเหล่านี้ อาจหาข้อสรุปได้จากตำรา งานวิจัยทางภาษาศาสตร์ผลงานอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือขอบเขตของการศึกษานี้ เช่น ตำรา *โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์* ของ วิจินตน์ ภาณุพงศ์ (Panupong, W., 1989) *ภาษาศาสตร์เบื้องต้น* ของ อุดม วโรตสิกขิตต์ (Warotamasikkhadit, U., 1992) *ไวยากรณ์ไทย* ของ นววรรณ พันธุเมธา งานวิจัยเรื่อง *ชนิดของคำในภาษาไทย* ของ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (Prasithratsint, A., 2000) รวมถึงงานวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับภาษาศาสตร์เชิงประวัติที่ศึกษาพัฒนาการของคำ หน้าที่ ความหมายของคำ ที่มีอยู่จำนวนไม่น้อย ผู้ที่สนใจประเด็นเรื่องการจำแนกคำสามารถศึกษาได้จากตำรา และเอกสารเหล่านี้เพิ่มเติม เพื่อนำแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ มาวิเคราะห์หรืออภิปรายการจำแนกชนิดของคำไทยในภาษาไทยในหลายมุมมอง

Reference

- Anchalinukun, S. (2013). **Rabop kham phasa thai** (In Thai) [System of Word in Thai]. (4th ed.) Bangkok: Project of Textbook Publication.
- Bandhumetha, N. (2015). **Waiyakonthai** (in Thai) [Thai Grammar] (7th ed.). Bangkok: Textbook Publication Project of Faculty of Arts.
- Chinloet, N. (2006). *Kan chamnaek muat kham nai tamra lak waiyakon thai: lak withikhit ai thruesadi* (In Thai) [Classification of Word Category in Textbook of Thai Grammar: Various Theories]. **Vannavidas**, 6 (2006): 189-216.
- Diphadung, S. (2000). *Sathanaphap kan wichai thang phasasat nai prathet thai : rabop nuai kham thueng rabop prayok lae khwammai* (In Thai) [State of Research on Linguistics in Thailand: System of Word, Sentence, Semantic]. **Journal of Language and Culture**, 19 (2): 42-77
- Mekphaibun, S. (Trans). (2017). **Kan klap ma khong chaochai (num) noi** (In Thai) [Return of the Young Prince]. (2nd ed.). Bangkok: Phap Printing.
- Panupong, W. (1989). **Khrongsang phasa thai : rabop waiyakon** (In Thai) [Structure of Thai Language: Grammatical System]. (10th ed.) Bangkok: Ramkhamheang University Press.
- Panupong, W. et.al. (2012). **Nangsue uthet phasa thai : banthatthan phasa thai lem 3 : chanit khong kham wali prayok** (In Thai) [Thai Reference Book: Standard Thai Language]. (2nd ed.) Bangkok: Thai Institute, Office of Basic Education, Ministry of Education.
- Phonpradapphet, P. (2018). **Lak phasa thai** (In Thai) [Principles of Thai]. Buriram: Winai Publishing House 2509.

- Prasithratsint, A. (2000). **Chanit khong kham nai phasa thai : kan wikhro thang wakkayasamphan doi asai thankhomun thang phasa thai patchuban song lan kham**. [Classification of Word in Thai: Sematic Analysis by Using Current Thai of 2 million words]. Bangkok: TRF.
- Thonglo, K. (2013). **Lak phasa thai** (In Thai) [Principles of Thai Language]. (54th ed.). Bangkok: Ruamsan.
- Upakitsinlapasan, Phraya. (1981). **Lak phasa thai** (Akkharawithi, Wachiwiphak Wakyasamban, Chanthalak) [Principles of Thai Language]. Bangkok: **Thai Watthana Phanit**. Bangkok: Thaiwatthanaphanit.
- Warotamasikkhadit, U. (1992). **Phasasat bueangton** (In Thai) [Introduction to Thai Language. (4th ed.). Bangkok: Ramkhamheang University Press.